

Letos bo tradicionalni sejem v Kranju od 1. do 11. avgusta.

Vsa leta nazaj je na Gorenjskem sejmu prevladovala drobno-obrtniška proizvodnja cehovskega značaja, razen tega pa je sejem prikazoval delno tudi gorenjsko industrijo. Vendar taka oblika prikazovanja ne ustreza sedanjim razmeram razvoja Gorenjske. Gorenjska postaja danes izrazito turistična pokrajina. To področje naj bi bilo tudi osnova vsakoletnemu tradicionalnemu Gorenjskemu sejmu. Hkrati pa naj Gorenjski sejem ne

bi prikazoval le Gorenjske kot turistične pokrajine, temveč naj bi zajel tudi ostale turistične kraje Slovenije in Jugoslavije.

Vsekakor pa bo pri organizaciji sejma treba zajeti vse gospodarske panoge — turizem, gostinstvo, domačo obrt, trgovino, obrt, kmetijstvo, prikazati uvozno opremo za izboljšanje turističnih storitev, delo nekaterih pomembnejših družbenih dejavnosti, industrija pa naj bi prikazovala predvsem tiste izdelke, ki so turistično-komercialnega značaja, ostala industrija pa naj bi prikazovala svoje delo simbolično.

In kakšen naj bi bil osnovni namen vseh razstavljalcev?

Vsi naj bi upoštevali osnovni smoter — kaj lahko nudijo za izboljšanje turizma. Na sejmu — naj bi bili tudi vsi razstavljeni izdelki na prodaj. Treba bo poskrbeti tudi za to, da bo na sejmu več zabavnega življenja in da bodo obiskovalci našli več zdravega razvedrila, skratka, sejem mora dobiti zabavnejši in privlačnejši značaj. Lj.

AKTUALNO VPRAŠANJE

V GRAPAH POD JOŠTOM SE LEŽIJO KRPE SNEGA, TODA POMLAD LE SILI IZ TAL.

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 26 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 4. APRILA 1958

VOLITVE V DELAVSKE SVETE

naj mobilizirajo vse politične sile v podjetjih

RAZPRAVA NA PREDVOLILNIH ZBOROVANJH ODVISNA TUDI OD POROČIL. — NAJBOLJŠE PREDVOLILNE PRIPRAVE V TOVARNI »STANDARD« V KRANJU — ZAGOTOVITI JE TREBA ČIM VEČJO UDELEŽBO NA VOLITVAH

Kakor je bilo pričakovati, so volitve v Zvezno in Republiško ljudsko skupščino nekoliko zamegle priprave za volitve v delavske svete. Zaradi tega tudi do nedavnega ni bilo v javnosti čuti posebno živahne predvolilne dejavnosti v podjetjih. Morda se posledice državnih volitev čutijo predvsem v tem, da so ljudje nekako že »zasičeni« z raznimi zborovanji, govori in podobno. Toda takšno stanje je le v tistih podjetjih, kjer so volitve v delavske svete zanemarili in se nanje niso dovolj pripravili. Ob volitvah v delavske svete, ko delavci odločajo o tem, kdo bo vodil njihovo podjetje v naslednji mandatni dobi, ko odločajo o tem, kako naj se gospodari v njihovem podjetju, kam naj se trošijo sredstva in podobno, nikakor ne more biti go-

ZANIMIVA ANKETA V »STANDARDU«

Doslej so izvolili nove delavske svete v približno 12 podjetjih na Gorenjskem. Nekatera podjetja imajo volitve prav te dni, vsa

podjetja v industriji pa bodo končala volitve predvidoma do 25. aprila. Izmed podjetij, ki se pripravljajo na volitve, je največjo živahnost pokazal kolektiv tovarne usnja »Standard« iz Kranja. Tu so imeli že več predvolilnih zborovanj. Na enem od teh zborovanj je predsednik delavskega sveta podal poročilo o poslovanju podjetja v preteklem letu, ki je delavce zelo zainteresiralo.

»Seveda so delavci razpravljali o poročilu, saj smo pri tem tudi odločali, kako se naj gospodari v prihodnjem letu, kam naj se trošijo sredstva itd.« je poudaril predsednik delavskega sveta tovarne »Standard«.

V »Standardu« so tudi glede kandidiranja delavcev v novi delavski svet izvedli zanimiv poskus. Med delovnim kolektivom so namreč razpisali anketo, v kateri so vprašali delavce, kdo naj pride v novi delavski svet. V podjetju pravijo, da je anketa pokazala odličen rezultat.

»Boljših niso mogli zbrati, kakor so izbrali.« pravi predsednik delavskega sveta.

Na podlagi predlogov te ankete je sindikalna podružnica podjetja sestavila kandidatno listo članov za novi delavski svet, in sicer po istem vrstnem redu kakor so dobili glasove v anketi. Sindikalna podružnica je sprejela vse kandidate iz ankete, razen enega samega, glede katerega pa so na javnem sestanku pojasnili delovnemu kolektivu, zakaj ga niso sprejeli na kandidatno listo. Očitno je, da takšne priprave na volitve, kakršne so izvedli v »Standardu« mobilizirajo celoten delovni kolektiv, ki tako z občutkom odgovornosti odloča o tem, kdo naj pride v novi delavski svet in kako naj se v prihodnje gospodari v podjetju. Primer »Standarda« pa tudi jasno kaže, da zaradi državnih volitev nikakor nismo upravičeni govoriti o »zasičenosti« delavcev s pravkar minulimi predvolilnimi zborovanji.

Volitve so razgibale tudi delovni kolektiv tovarne »Zvezda« v Kranju, kjer so predvolilne priprave potekale v znamenju kritike nekaterih slabosti v podjetju, zlasti nekaterih materialnih ugodnosti vodilnega osebja. Brez dvoma bo ta kritika ugodno vplivala na bodoče odnose v kolektivu in na pravičen izbor članov za novi delavski svet. Vsekakor pa bi bilo nevarno, če bi v tej kritiki bili samo enostranski in iskali vsemogoče napake ter krivice za te napake, a da istočasno na osnovi teh izkušenj ne bi izdelali načrta za prihodnje delo.

SKRBETI JE TREBA ZA PRAVILNEN SESTAV DELAVSKIH SVETOV

V zvezi s predstoječimi volitvami je potrebno opozoriti še na dve vprašanji, in sicer udeležbo na volitvah ter strukturo novih delavskih svetov in upravnih od-

borov. Minule volitve so pokazale, da je v večjih podjetjih bilo mnogo delavcev na dan volitev odsotnih in tako niso volili: v Železarni nekaj nad 1000 delavcev, v »Iskri« okrog 400 itd. Zato bi morali za volitve v delavske svete zagotoviti čimvečjo udeležbo ter po možnosti poklicati na volitve tudi delavce z dopusta itd.

Vso skrb je pri sestavi kandidatnih list treba posvetiti strukturi delavskih svetov. Izogniti bi se bilo treba primerom, da bi v delavski svet volili večinoma samo tehnični kader in uslužbence, kakor so na republiškem občnem zboru Zveze sindikatov Slovenije poudarili za nekatera podjetja v Mariboru. Že sedaj je bilo nekaj primerov, da so v novi delavski svet predlagali preveč uslužbencev: v nekem podjetju so hoteli v delavski svet kandidirati vse obratovodje itd. Prav tako bi morali še nadalje skrbeti za to, da bi v delavske svete prišlo čimveč mladine in žena.

V delavske svete 56 industrijskih podjetij na Gorenjskem je bilo lansko leto izvoljeno 1432 članov, kar predstavlja 5,5% od vseh zaposlenih. Od tega števila članov delavskih svetov je bilo 22,5% žena in le 12,8% mladine. V istih podjetjih pa je bilo v upravne odbore izvoljenih 355 delavcev in uslužbencev, od tega pa je bilo žena 15,2%, mladine pa 9,9%.

-iv

Obisk britanskega konzula v Kranju

V terek je obiskal Občinski ljudski odbor v Kranju generalni britanski konzul v Zagrebu Mr. Pyman. Ugledni gost se je zanimal za komunalno in stanovanjsko problematiko občine, hkrati pa se je s predstavniki občine pogovarjal o predlogu, po katerem naj bi Kranj navezal stike z Chelmsfordom, ki je glavno mesto pokrajine Essex v Angliji. To mesto je znano, po elektroindustriji ter torej v tem pogledu spominja na Kranj, kjer je med drugimi tudi znana tovarna »Iskra«.

NAŠ RAZGOVOR

Tudi v ambulantah ne bo več vrst

Bližajoči se mednarodni dan zdravstva — 7. april, kakor tudi razne pritožbe ljudi glede zdravstvene službe, nas je napotilo na kratek razgovor z dr. Ivanom Cofom, ki je član Sveta za zdravstvo pri OLO in hkrati upravnik Zdravstvenega doma v Kranju.

V primerjavi s predvojnimi stanjem je danes zdravstvena služba pri nas zelo dobro razvita. Takrat so bili malone sami privatni zdravniki in o avni zdravstveni službi skoraj ni moč govoriti. Kljub temu pa z uspehi še nismo zadovoljni. V Kranju si prizadevamo, da bi uredili Zdravstveni center, ki ne bo važen samo za to komuno, marveč za vso Gorenjsko. Seveda bo to moč uresničiti šele, kadar dobimo za to potrebno osebje in prostore v novem zdravstvenem domu. Stavba naj bi bila vseljava že v jeseni prihodnje leto.

Katero področje zdravstva je najbolj pereče?

— Zobozdravstvo, — je hitro odgovoril dr. Cof. — Tu so da-

nes največje težave in tudi ljudje najbolj občutijo potrebo po zbolšanju te službe. Tudi ostali splošni zdravniki in specialisti so danes preveč obremenjeni. V Kranju odpade na vsakega zdravnika v eni ordinaciji uri 8,41 pregleda. Toliko pregledov na uro zdravniku ne dovoljuje, da bi se več časa zadržal pri posameznem bolniku in ga temeljito pregledal, ker mora hiteti. Upamo pa, da bomo v nekaj letih imeli že toliko več zdravnikov, da ne bo prišlo na eno ordinacijsko uro več kot 5 do največ 6 pregledov, kar je pa že srednje merilo.

Se bolj pa so danes obremenjeni v zobnih ambulantah. Toda tudi tu upamo na skorajšnje izboljšanje. Zdaj je na področju Kranja (skupno z občinami Cerklje) samo 7 zobozdravnikov, če ne prištejemo tudi zobozdravstvene službe na šolski polikliniki. Že v nekaj letih pa jih bo precej več, kajti s pogodbami, oziroma štipendijami imamo zagotovljenih 7

stomatologov, ki bodo postopoma v prihodnjih letih prihajali na delo.

Stipendiramo tudi druge zdravnike, medicinske sestre in drugo zdravstveno osebje, vendar najteže čakamo stomatologe. Seveda bodo tudi potem še težave, predvsem s stanovanji za te ljudi, vendar upam, da se bo tudi to nekako uredilo.

Po razgovoru je dr. Cof še pokazal način pregledov v Zdravstvenem domu, kjer so tako imenovani »intimni pregledi«, se pravi, da je pacient sam z zdravnikom, brez navzočnosti drugega osebja. Z navdušenjem pa je razkazoval velike prostore dvonadstropnega Zdravstvenega doma, ki je v gradnji ter tolmačil, kaj vse bo tam urejeno. Kot upam, bodo v tem domu, kadar bo urejen, vsakovrstni specialni pregledi, tako da ne bo z Gorenjske potrebno ljudem voziti se na ljubljansko polikliniko.

K. M.

Gorenjska razglednica

Ob vodnjaku v Kamni gorici

TE DNI PO SVETU

Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je v nedeljo prispel iz Moskve v London. Tu bo z zunanjim ministrom Lloydom govoril o francosko-tunizijskem sporu, dalje o mednarodni državniški konferenci, o razorožitvi in o Blžnjem Vzhodu.

Vlade Velike Britanije, Francije in ZDA so v ponedeljek predlagale Sovjetski zvezi, naj bi se diplomatske priprave za konferenco na najvišji ravni začele v Moskvi v drugi polovici aprila.

Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je prispel v ponedeljek v Lizbono. Svrha obiska je verjetno sklenitev tristranskega trgovinskega sporazuma med Zahodno Nemčijo, Španijo in Portugalsko.

Zaradi nedavnega sklepa o atomski oborožitvi zvezne vojske v Zapadni Nemčiji je prišlo tamkaj do prvih demonstracij.

V ponedeljek in torek je bilo na izraelsko-sirski meji več incidentov. Prišlo je namreč do spopadov, v katere so posegli topovi in tanki. Poročajo tudi o težjih izgubah.

Predsednik avstrijske vlade Julius Raab je v torek odpotoval v Rim. V Vatikanu bo imel razgovore o predložitvi konkordatu, katerega obnovo Vatikan že dlje časa zahteva. Popraviti bi morali nekatere določbe iz leta 1933 o zakonski zvezi, verskem pouku v šolah, spremeniti pa bi morali tudi določbe o finančnih obveznostih države do cerkve.

Predsednik indonezijske republike Sukarno je v torek na svojo pobudo sprejel jugoslovanskega veleposlanika dr. Staneta Pavliča.

V okviru vojaške pomoči atlantskim dežlam je dobila Turčija 14 vojnih ladij. Štiri ladje, ki jih je imela prej kanadska mornarica, so v torek prevzeli turški mornarji v Halifaxu.

Sovjetska partijsko-državna delegacija pod vodstvom prvega sekretarja CK KPSZ in predsednika ministrskega sveta SZ Hruščeva je prispela v sredo v Budimpešto. Razgovori med predstavniki partij so se začeli v četrtek zvečer.

Kakor poroča Tanjug, bo jugoslovanska partijsko-državna delegacija pod vodstvom predsednika republike Josipa Broza-Tita letos v pozni pomladi obiskala ljudsko republiko Poljsko.

Brazilski zunanji minister Jose Carlos Masedo Soares in jugoslovanski veleposlanik v Braziliji Danilo Lekić sta v sredo v Rio de Janeiru izmenjala noti o sklenitvi plačilnega in trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Brazilijo.

Grški kralj Pavel je v sredo podpisal odlok o razpustitvi parlamenta in odlok o razpisu splošnih parlamentarnih volitev. Novi parlament bodo volili 11. maja.

Od 15. do 19. maja bo v Budimpešti IV. kongres Mednarodne organizacije novinarjev. Govorili bodo o sodelovanju in mednarodni enotnosti novinarjev ter o bodočem delu organizacije.

V sredo je divjal nad Avstralijo ciklon, ki je dosegel hitrost okrog 160 km na uro. Vihar je povzročil precejšnjo škodo v pristanišču Bowen.

Prvikrat po veliki krizi leta 1930 so začeli v mestu Houstonu v Texasu deliti hrano brezposelnim.

Po zadnjih poročilih je prišlo zaradi odjuge in deževja do velikih poplav na južnem delu naše države. Morava je poplavlila nad 10.000 ha plodovite zemlje. Njen vodostaj je kar za 6,5 m nad povprečjem. Po trajnem deževju je prišlo do poplav zaradi neprestanega naraščanja podzemnih voda tudi v Banatu.

V soboto bo odpotovala v Ženevo jugoslovanska delegacija na letošnjem zasedanju Ekonomske komisije OZN za Evropo. Govorili bodo predvsem o gospodarskem položaju v Evropi.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI

KAJ PA ZDA IN VELIKA BRITANIJA

Res da je svetovna javnost že nekaj dni pričakovala sklep sovjetske vlade o enostranski prekinitvi poskusov z atomskim orožjem, vendar pa to prav nič ne zmanjšuje važnosti pomembne sovjetske odločitve.

Znana stvar je, da je razorožitveno vprašanje zašlo v slepo ulico, odkoder zlepa ni videti rešilne odprtine. Razorožitev se je tudi razvejala v vrsto zapletenih problemov, od katerih je vsak zase trd oreh za vsakogar, kdor se ga hoče lotiti z miroljubnimi kleščami. Toda v vsem tem zamotanem razorožitvenem vozlu je vendarle nit, ki jo je treba najprej potegniti, če ga hočemo do konca razvozlati. In to je po mnenju večine: splošni sporazum o prenehanju jedrskih poskusov.

Odkar so izdelali strahotno atomsko in vodikovo orožje, ga nenehno izpopolnjujejo. Zato ga je treba tudi preizkušati. Vsaka eksplozija atomskih bomb pa sproži vrsto škodljivih pojavov, povzroči radioaktivno izžarevanje, ki se širi po vsem svetu. Zaradi tega izžarevanja nastajajo razne hude bolezni, kot je rak ali levkemija; vseh škodljivih posledic pa današnja znanost še sploh ne pozna. Zato pomenijo te poskusne eksplozije velikansko nevarnost za človeško zdravje in tudi za obstoj našega planeta. Kot je dejal državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, so poskusne eksplozije svojevrstna vojna proti človeštvu, ki se je že danes začela.

Takih poskusnih eksplozij je bilo doslej že 175, od tega 28 vodikovih. Samo lani so preizkusile velike sile blizu 50 jedrskih bomb. Radioaktivnost v ozračju pa se je spričo njih po izračunih ameriških znanstvenikov povečala že za dvakrat.

Povsem jasno je, da vest človeštva, svetovna javnost ni mogla ostati ravnodušna ob teh grozečih dejstvih.

Pritisk svetovnega javnega mnenja na velike atomske sile, da prenehajo s škodljivimi poskusi, je iz dneva v dan večji. Toda velike sile, ki razpolagajo z jedrskim orožjem in ga tudi preizkušajo — to so ZDA, SZ in Velika Britanija — niso pokazale za to dosti volje in razumevanja. Točneje rečeno, Zahod je vse sovjetske predloge o prekinitvi atomskih poskusov zavračal ali pa jih povezoval z nesprejemljivimi pogoji. Iskanje rešitve se je tako ustavilo na mrtvi točki.

V takem položaju so nekateri državniki, med njimi predvsem jugoslovanski opozarjali, da bi lahko našli izhod iz trenutne zagate s tem, da bi vsaj ena velika sila svečano izjavila, da bo prenehala z atomskimi poskusi. To bi moralno prisililo tudi ostale atomske sile, da se vzdržijo poskusnih eksplozij, če nečesto, da bi si same naprtille odgovornost za obnovitev nesmiselnih oboroževalne tekme v atomskem orožju. Varnost velikih sil tako ne bi bila ogrožena, saj je znano, da že danes obe strani razpolagata s tolikanj uničevalnih sredstev, da lahko docela strejo nasprotnika in tudi razrušijo svet.

Prav to razumno pot je zdaj ubrala sovjetska vlada, ko je odločila, da bo sama prenehala z jedrskimi poskusi. Seveda bo ta sklep prišel do prave veljave le, če ga bosta s svoje strani sprejeli tudi obe zahodni atomski sili — ZDA in Velika Britanija. Pritisk javnosti bo vsekakor izredno velik tako na Washington kot na London saj se zdaj ponuja najboljša priložnost, da pride do sporazuma, čeprav tihega, o prenehanju škodljivih atomskih poskusnih eksplozij. To pa bi bil največji uspeh mirolnih naporov po vojni, saj bi dosegli, kot pravi sovjetski zunanji minister Gromiko, da bi poskusne eksplozije jedrskega orožja prenehale povsod in za vselej.

Na Zahodu so zdaj postavljeni pred pomembno odločitev. Trenutno je, sicer v uradnih krogih prevladalo gledišče, da bi takšen tihi sporazum samo okrepil sovjetski ugled, ker bi Zahod le capljal za sovjetsko pobudo. Toda vprašamo se, ali je v tako življenjskem vprašanju sploh še važno, kdo je dal prvi pobudo, čigav ugled bo zaradi tega večji, kdo bo imel večjo propagandno korist...? Na tehtnici so tokrat pomembnejše stvari: gre za zdravje človeštva, za nadaljnji obstoj civilizacije, za usodo našega sveta... Upajmo, zatorej, da bodo tokrat vsesplošni človeški interesi pretehtali ozke, sebične politične ambicije.

Tihi sporazum o prekinitvi jedrskih eksplozij bi v resnici pomenil prekretnico v povojni zgodovini sveta. To bi bil tudi najboljši uvod za sporazumevanje na drugih, tudi težjih in občutljivejših področjih, od katerih je odvisna nadaljnja usoda miru.

kratko, vendar zanimivo

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RK V PODBREZJAH JE DELAVNA

Pred dnevi je imela osnovna organizacija RK v Podbrezjah svoj redni letni občni zbor v domu Partizana, ki se ga je udeležilo preko 100 članov. Iz poročila je razvidno, da je bila organizacija v preteklem letu zelo delavna, zlasti na področju malih asanacij, pri krvodajalskih in zdravstvenih akcijah sploh. Pridobili pa so tudi 20% novih članov, kar je zasluga nekaterih članov upravnega odbora. Po občnem zboru pa je imel dr. Vladimir Premru zdravstveno predavanje, združeno s predavanjem filma o raku na maternici in dojkah. Splošna želja članstva je bila, naj bi bila taka predavanja še večkrat. —an

ALI ZA JESENIČANE NI PRESTI?

Ena mestnih pekarn na Jesenicah se je pred meseci odločila, da bo pekla preste, po katerih so potrošniki tako posegali, da jih je vedno zmanjkalo, saj so za gostište in buffete cenen in izdaten prigrizek. Pred tedni je tega peciva sploh zmanjkalo. Gostinska podjetja kot potrošniki so bili prepričani, da le

začasno, vendar vse kaže, da ga sploh ne bo več. Ali bi uprava pekarn ne mogla pri eni svojih pekarn ponovno uvesti peko prest in tako ustreči številnim potrošnikom, ki po tem artiklu zelo povprašujejo? H. B.

JESENIŠKI GASILCI V NOVM AVTOMOBILU

Minulo soboto popoldne so imeli jeseniški gasilci skromno slovesnost, ki se je mimo večjega števila gasilcev udeležil tudi predsednik ObLO France Treven in nekateri drugi. Tovariš Treven je namreč izročil gasilec v upravljanje nov, sodoben gasilski avto. Po slavnostnem sprejemu avtomobila, so gasilci imeli mokre vaje.

ANSAMBEL MOJMIRA SEPE-TA OSVAJA POSLUŠALCE

Zabavni ansambel Mojmir Sepe, ki je pred kratkim obiskal nekatere kraje na Gorenjskem, se je v nedeljo ustavil v Skofji Loki. Tukajšnjim ljubiteljem moderne glasbe se je to pot predstavil kar z dvema nastopoma. Posebna privlačnost koncerta pa sta bila pevka Majda Sepetova in stari znanec s filmskega platna Janez Čuk, ki je poskrbel za dobro voljo in za povezavo med

posameznimi pesmimi. Prognoza o dobrem obisku tudi to pot ni bila zmotna, pa tudi navdušenje, ki je zajelo paslušalce, skoraj nima primere. ca.

CINEMASCOPE V ŽIROVNICI

Kino podjetje na Jesenicah se je odločilo, da tudi žirovniško kino dvorano preuredi v cinemascope. Dobili so potrebna denarna sredstva in z deli že pričeli. Verjetno bo kino dvorana v Žirovnici preurejena do 1. maja, ko bo predvajal prvi cinemascope film.

NA GORENJSKEM BODO USTANOVILI KOORDINACIJSKI PLANINSKI ORGAN

Skoro vsa planinska društva na Gorenjskem so na svojih rednih letnih občnih zbora načela vprašanja ustanovitve osrednjega organa, ki bi povezoval oziroma koordiniral delo in dajal smernice in pojasnila Gorenjskim planinskim društvom. Koordinacijsko-posvetovalni organ Gorenjskih planincev bo predvidoma ustanovljen že v bližnji prihodnosti in bo imel svoj sedež v Kranju. V okviru tega organa bodo koordinirali delo tudi razni odseki PD kot so alpinistični, jamarski, gorske reševalne postaje itd. —an

AMD SENČUR JE DOSEGEL VELIK USPEH

Pri vzgoji državljanov v motoroznanstvu in prometni varnosti Pri vzgoji državljanov v prometni varnosti in motoroznanstvu po vaseh je Avto-moto društvo Senčur v zadnjem času doseglo izredno dober uspeh. Strokovnjaki tega društva že 6 mesecev predavajo o prometu in motoroznanstvu po osnovnih šolah v Vodicah, Smledniku, Trbojah, Voklem, Predosljah, Olševku, Predvdvoru in Senčurju, kjer je med šolsko mladino izredno zanimanje. Med pionirji avto-moto krožkov, ki so jih ustanovili po nekaterih šolah, pa že nekaj mesecev organizirajo razna tekmovanja v hitrostnih in ocenjevalnih voznjah s skiroji in dvokolesi ter v znanju vseh prometnih predpisov. Društvo pa je po vaseh v Hrastju, Trbojah, Voklem, Olševku, Senčurju in Predosljah osnovalo tudi zelo bogate razstave prometne varnosti, ki se jih doslej udeležilo že nad 5000 ljudi, zlasti mladine in pionirjev. Za to delo zasluži društvo vse priznanje, saj je za prometno varnost doseglo prav po teh vaseh, kjer je taka vzgoja najbolj potrebna, nepričakovano velik uspeh. —an

naša kronika

PRIPRAVA NA TEDEN MLADOSTI V JESENIŠKI OBČINI

Občinski odbor Ljudske tehnike na Jesenicah je imel pred dnevi sejo, na kateri je razpravljal o prireditvah za Teden mladosti. Na območju jeseniške občine je 7 klubov LT in več šolskih aktivov s 600 člani, predvsem mladine. Klubi so pripravili program, ki ga bodo povežali s programom občinskega komiteja LMS. Med drugim bodo pripravili več nagrajnih tekmovanj s skiroji za cibicane in pionirje, razstave slik, tekmovanje letalskih modelarjev in druge prireditve. Avtomoto klub bo organiziral brezplačni prevoz pionirjev in mladine na letališče v Lesce, kjer bodo prav tako priredili več prireditev in poletov za najmlajše.

V »INTEKSU« SE PRIPRAVLJAJO NA VOLITVE DS

Tudi v tekstilni tovarni »Inteks« se že pripravljajo na volitve. Na sestankih, ki jih bodo imeli s kolektivom, bodo člani dosedanjega DS poročali o delu sveta in uspehih podjetja. V Inteksu so povečali proizvodnjo glede na leto 1949 za 104%, medtem ko so stalež delovne sile povečali v tistem razdobju le za okrog 20%. Lani so v tovarni proizvedli že okrog 9 milijonov m² tkanin. Letošnji plan pa so povečali za nekaj nad 4%. Uspeh je v glavnem posledica izboljšanja postopka dela in boljše izkoriščenosti strojnega parka.

V SPOMIN DR. R. NAHTIGALA

Studijska knjižnica v Kranju je priredila posebno knjižno razstavo v spomin umrlega očaka slovenske filologije prof. dr. Rajka Nahtigala. Razstavljena so vsa njegova pomembnejša dela iz različnih panog udejstvovanja, med njimi je tudi devet del v samostojnih knjigah. Razstava bo odprta do konca tedna.

»KOVARSTVO IN LJUBEZEN« NA ODRU V DUPLJAH

Dramska družina KUD Triglav Duplje se je v nedeljo predstavila s Schillerjevo dramo »Kovarstvo in ljubezen«. Čeprav so igralci zelo mladi in mnogi med njimi prvič na odru, so gledalce navdušili z lepo igro, za kar se morajo zahvaliti vestnemu režiserju Ivanu Balantiču. Gledalci, ki so napolnili dvorano, so bili veseli lepega uspeha mlade igralске družine, ki se bori z mnogimi težavami. Brez dvoma bi lahko v Dupljah videli več iger, ki bi jih prikazala domača igralška družina, če bi mladi igralci, polni volje do dela, našli malo več razumevanja pri prosvetnih delavcih. Sedaj vodi igralsko družino Ivan Balantič, ki mu gre vsa zahvala za poživitev kulturne prosvetne dela v Dupljah. — Zelo umestno pa bi bilo, če bi starši v bodoče ne vodili s seboj majhnih otrok, ki z nemirrom, jokom itd. občutno motijo predstave. J. G.

BO ŽIROVNIŠKI PEVSKI ZBOR SPET ZASPAL?

Pred leti je obstojal v okviru Kulturnega društva Žirovnica moški pevski zbor, ki je dosegel lepe uspehe, a se je razšel. Ob reorganizaciji prosvetnega društva v Svobodo »Franceta Prešerna« je bil ustanovljen mladinski mešani pevski zbor, ki je štel okoli 50 članov in se je že lepo razvijal. Med drugim je zasedel na nedavni glasbeni reviji na Jesenicah med osmimi pevskimi zbori drugo mesto. Zbor pa ni imel lastnega pevovodje, kar je tudi vzrok, da je tudi mešani zbor prenehal z delom kot svoj čas moški. Društvo samo, naravno, pevovodje ne more vzdrževati, zato bi bilo prav, da bi o nujnosti nadaljnje delovanja pevskega zbora v Žirovnici, oz. Breznici razpravljali tudi na občinskem, ali celo okrajnem svetu Svobode in prosvetnih društev in dobili potrebna sredstva, ki bi omogočila nadaljnje delovanje zbora, ki s svojim mladim ter svežim materialom še mnogo obeta. H. B.

OBRAZI IN POJAVI

„Ali ga dajemo“

Mrzlo je bilo še, zima je še vedno radodarno razsipala svoje blagodati, čeprav po koledarju že ni imela nobene pravice več. Polovico jezera je pokrival led. Kraj je bil pust in prazen. Redki so bili pešci po cestah in pločnikih, še redkeje se je oglašala avtomobilska troblja. Noč je silila skozi okna.

Ob jezeru je stal hotel, park okrog njega je snival v globokem zimskem spanju. Vrsta avtomobilov je stala pred hotelom, ki je bil razkošno razsvetljen. Zivahno je bilo v njem.

S prijateljem sva stopala mimo hotela. Zvoki jaza so odmevali iz razsvetljenih soban in razločno je bilo čuti na ulico prešerno razigranost družbe, smeh in topot razvnetih plesalcev. Ta čas so se odprla vrata in iz salona je stopil znanec. Spoznal naju je in pozdravil. Lica so mu žarela od razpoloženja, na čelu so mu stale potne srage. Gostobesedno nama je razložil: »Banket imamo! Al' ga dajemo! Pravzaprav ga že tri dni takole po malem... he, he, he!«

»Kako to?« sva vprašala s prijateljem začudeno. »Željarji smo se zbrali, iz vse države smo skupaj, da rešimo nekaj vprašanj. Pa kaj. Nič posebnega ni bilo. Ono je bilo hitro opravljeno, zato smo pa ga bolj »na zob dajali«. Če bi videla, kako smo se ga prvi večer nakresali nekateri! Do potih zjutraj

je trajalo. Potem malo spat in na konferenco...« »Pa je šlo?« sva mu segla v besedo. »Ni enostavno, sedeti pri konferenci in pazljivo poslušati po prekrokanj noči?«

»Eh, kaj bi tisto,« se je ognil odgovoru. Konferenca ni bila nič važnega zanj! »Popoldne smo se pa potegnili v hotel za športnike. Povabili smo še nekaj znancev. Dvakrat so morali avtomobilni ponje, pa kaj zato!«

Se dva željarja sta stopila iz dvorane, v živahnem pomenku sta bila in naju nista takoj opazila. »Ze dolgo ni bilo tako prijetno!« je dejal eden. »In ta pojedina, kaj, prima! Ali ne?« »Dobra, da!« je odgovoril poltito drugi. Umolknil je in zrl v temno noč. Morda mu je bilo neprijetno, morda je čutil, da kljub dobri pojedini ni vse dobro in prav, kar počenja družba in on z njo. Kar na kratko in skoro rezko se je poslovil in izginil v temi.

Tudi midva s prijateljem sva počasi odhajala. — Molčala sva, zatopljena vsak v svoje misli, najbrž pa sva oba razmišljala o istem: da je mnogo takih zadev, nad katerimi se ljudje upravičeno zgražajo, o katerih pa dostikrat še govorimo ne, ko bi jih pravzaprav morali grajati na ves glas, in da bi bilo zelo, zelo prav, če bi takih pojavov ne bilo pri nas... —k—

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklit 20 dinarjev, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20% popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je: Kranj 475. Možina Miro, odvetnik v Kranju, Majstrov trg 17 se je preselil na Korosko cesto 1, Kranj (poleg sodišča) in se priporoča cenjenim strankam. — Možina Miro. 517

Sprejememo v službo takoj raznašalca ozir. razvoznika kruha. — Pekarna Kranj. 518

Prodajam ženski šivalni stroj (glava nova) in seme lucerne. — Jenko Fridel, Hraše pri Smledniku. 524

Prodajam 6 m³ suhih hrastovih in češnjevih plohov. Naslov v oglašnem oddelku. 525

Elektromotor 4 KM prodajam po zelo ugodni ceni. Naslov v oglašnem oddelku. 526

Prodajam žensko kolo, dobro ohranjeno inozemske znamke in psa ovčjaka. — Toporiš Marija, Gorice 2, Golnik. 527

Volčjaka, dobrega čuvaja ugodno prodajam. Taksa plačana za 1958. leto. — B. Rangus, zlatar, Kranj. 528

Prodajam skoraj nov kombiniran (globok oz. športni) otroški voziček. Poizve se v upravi lista. 529

Prodajam nivo za 5 mernihkov posetve. — Gorjan Marija, Primskovo 10. 529

Motorno kolo prodajam ali zamenjam za diatonično harmoniko. Naslov v oglašnem oddelku. 530

Prodajam 3000 kg krmskega korenja. — Fojkar Peter, Stara Loka 75, Sk. Loka. 531

Kmečka soba, masivna, mescenova, ugodno naprodaj. — Radovljica, Gorenjska cesta 35. 532

Prodajam otroški voziček, kombiniran, bel, še v zelo dobrem stanju. — Pavlin Armanda, Huje 66, Kranj. 533

Upokojenci pozor! Lepo stanovanje na deželi v Utiku pri Vodcah zamenjam za enako v Kranju ali bližnji okolici. Ostalo po dogovoru. — Feliks Nahtigal, mehanična delavnica, Kranj, Ljubljanska cesta. 534

Iščem gospodinjstvo pomočnico, najrajši upokojenko, ki ima veselje do otrok. Hrana in stanovanje zagotovljeno. — Sajovic Ljudmila, Visoko 38, Senčur. 535

Iščem pastirja za 3 mesečno pašo na planini Javornik. Plača po dogovoru. Cuderman Jože, Babni vrt, P. Golnik. 536

Iščem žensko za 4-urno popoldansko delo v gospodinjstvu. Eventualno dam tudi prenočišče. Sprejemam tudi vajenca. — Colnar Otmar, steklarstvo, Kranj. 537

Upokojenka z otrokom bi šla delat vsa kmečka dela na malo kmetijo za hrano in stanovanje. — Oter Ivana, Gorenja vas 104 nad Sk. Loka. 538

Uslužbenko, večšo administrativnih in personalnih poslov sprejemamo. Pogoji: dovršena ekonomska srednja šola ali nižja srednja šola

Okrajna posredovalnica za delo Kranj obvešča starše in mladino, ki se obracajo za pomoč pri izbiri poklica na oddelku za poklicno svetovanje, da ima Poklicna svetovalnica od 1. IV. 1958 dalje naslednji delovni čas:

Ponedeljek od 8. do 14. ure — Psh. Kovač Franc — samo za invalide in odrasle. — Torek od 15. do 19. ure — prof. Oman Ivan — Sreda od 14. do 18. ure — psh. Mencinger Metka. — Četrtek od 14. do 18. ure — psh. Kovač Franc. — Petek od 8. do 14. ure — psh. Kovač Franc. — Od 8. do 14. ure — psh. Mencinger Metka. — Od 14. do 18. ure — prof. Oman Ivan.

Zdravniški pregledi kandidatov se vršijo v Zdravstvenem domu vsak dan od 7. do 11. ure. razen v torkih in četrkih.

Za področje občin: Bohinj in Jesenice prične s 1. IV. 1958 redno poslovanje Poklicna svetovalnica pri Občinski posredovalnici za delo Jesenice.

Posvetovanje oz. psihološki pregled bo možno opraviti le na podlagi predhodnega zdravniškega pregleda in pa po posebni napotnici za psihološki pregled. NAPOTNICE za zdravniški in psihološki pregled bo izdajal mladinski referent pri Okrajni posredovalnici za delo vsak dan od 8. do 12. ure.

Informacije o poklicih, prostih učnih mestih, pogojih učenja, šolanja, sklepanje učnih pogodb itd. dobite pri mladinskem referentu Okrajne posredovalnice za delo in pri uslužbenih občinskih posredovalnic za delo Kranj, Škofja Loka, Trzin, Radovljica in Jesenice.

Ambulantne preglede na terenu bo Poklicna svetovalnica opravljala šele po predhodno opravljenih zdravniških pregledih kandidatov in ko bodo zbrani za kandidate tudi vsi ostali dokumenti. Napotnice za zdravniški pregled in zbiranje prijavi ter potrebnih dokumentov bodo izdajale oz. opravljale občinske posredovalnice za delo.

Istočasno obveščamo, da se je Okrajna posredovalnica za delo Kranj preselila v prostore Okrajnega ljudskega odbora, drugo nadstropje, sobe št. 50, 51, 52, 53 in 54.

Okrajna posredovalnica za delo Kranj

z najmanj polletno prakso v administraciji. — Komunalno podjetje Škofja Loka. 539

Tovarniško delavko srednjih let, ki bi pomagala v prostih urah v gospodinjstvu, sprejemem. Nudim dobro hrano in stanovanje. Sprejemamo tudi starejšo natakario. Naslov v oglašnem oddelku. 540

V službo sprejemamo poslovodjo in prodajalca za trgovino konfekcije v Kranju. Ponudbe in informacije pri Modna oblačila, Ljubljana, Titova 43. 541

Sprejemamo takoj pomočnico in vajenka za galanterijsko stroko. — Trgovsko podjetje ELITA, Kranj. 542

Prodajam stavbno parcelo. — Srednja vas 63, Senčur. 543

OBJAVE

VPISOVANJE NOVINCEV V PRVI RAZRED OSEMLETNIH IN OSNOVNIH ŠOL V KRANJU

Vpisovanje novincev v I. razred osemletnih šol in osnovnih šol v Kranju bo v nedeljo dne 13. aprila 1958 od 8. do 12. ure.

Vpisovali bomo samo otroke, rojene 1. 1951. Vsaka šola bo vpisovala otroke samo iz svojega šolskega okoliša, v skladu z odlokom Občinskega ljudskega odbora Kranj o rajonizaciji šolskih okolišev (št. 02/10-183-57 z dne 5. 7. 1957).

Rajonizacija in vse podrobnosti so objavljene po vseh šolah, kjer bo vpisovanje in sicer v osemletnih šolah: »Ivan Cankar« ter »Lucijan Seljak« v Stražišču in »Simon Jenko«, »France Perešeren« ter »Stane Zagar« v Kranju in v osnovni šoli Primskovo.

Pri vpisu morajo starši obvezno predložiti rojstni (matični) list otroka.

Svet za šolstvo
ObLO Kranj

Komisija za sklepanje delovnih razmerij podjetja »Delikatesa« Kranj, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. mesto visokokvalificiranega gostinskega delavca za vodstvo novega gostinskega obrata;
2. 5 mest kvalificiranih gostinskih delavcev za strežbo gostov v kavarni in restavraciji;
3. 3 mesta kvalificiranih gostinskih delavcev za strežbo v šanku;

4. 2 mesti za blagajno;
5. 1 mesto šefa kuhinje;
6. 1 mesto kuharja;
7. 1 mesto slaščičarja;
8. 1 mesto snalžilke in perlee;
9. 2 mesti kvalificiranih pekrov;

10. 1 mesto učenca za slaščičarsko obrt;
11. 2 mesti učencev za pekarsko obrt;

12. 2 mesti učencev za delikatesno trgovino.

Prednost za mesto pod točko 1 imajo gostinski delavci, ki so vajeni vodstva v podjetjih z znanjem vsaj enega tujega jezika. Prav tako imajo prednost po točkah 2., 3. in 4. gostinski delavci z znanjem vsaj enega tujega jezika.

Ponudbe poslati podjetju »Delikatesa« Kranj, z navedbo desedanjega dela in potrdil o kvalifikaciji do 25. aprila 1958.

RAZPRODAJA

Po sklepu seje Sveta za varstvo družine ObLO Kranj se bo vršila razprodaja določenega inventarja bivših jasl JANINA.

RAZPRODAJALE SE BODO OTROŠKE POSTELJICE, MIZICE, STOLČKI, OMARE, PLENICE, RUJE, ŽABE IN OSTALO OTROŠKO PERILO.

Za javne ustanove in družbene organizacije bo razprodaja dne 2. 4. 1958 od 14. ure dalje v stavbi bivšega vrtca na Planini.

Za ostale interesente bo razprodaja dne 4., 7., 9. in 11. aprila 1958

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 6. aprila ob 16. uri: Radovan Gobec »PLANINSKA ROŽA«.

Opereta v treh dejanjih. Izven in za podeželje.

Nedelja, 6. aprila ob 20. uri: Premiera F. Goodrich — A. Hackett: »DNEVNIK ANE FRANK«.

Igra v dveh dejanjih.

Gostuje DPD »Svoboda« iz Stražišča. — Izven.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ: 4. in 5. aprila amer. barvni film »EDINA ŽELJA« ob 16., 18. in 20. uri. — 6. aprila ob 10. uri amer. barvni film »BEG IZ TRDNJAVE«, ob 14. uri amer. barvni film »MOŽ Z REVOLVERJEM«, ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni film »EDINA ŽELJA«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO: 5. aprila ob 20. uri amer. barvni film »MOŽ Z REVOLVERJEM«. — 6. aprila ob 18. uri amer. barvni film »MOŽ Z REVOLVERJEM«, ob 20. uri amer. barvni film »BEG IZ TRDNJAVE«.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE: 5. aprila ob 20. uri nemški barvni film »NI PROSTORA ZA DIVJE ŽIVALI«. 6. aprila ob 15., 17. in 19. uri premiera amer. filma »GOSPOD 880«.

NAKLO: 5. aprila ob 20. uri premiera amer. filma »GOSPOD 880«. 6. aprila ob 16. in 19. uri nemški barvni film »NI PROSTORA ZA DIVJE ŽIVALI«.

LJUBNO: 5. in 6. aprila ameriški barvni film »VESELO IZKRCAVANJE«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti očeta

JOŽETA JURAJEVČICA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti in položili vence na prerani grob.

Zalujoča družina
Jurajevčič

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moža in očeta

KARLA ŠTRAVSA

se zahvaljujeva vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano pomoč, tolažbo in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Prisrčna zahvala delovnemu kolektivu »Železarne« na Jesenicah, profesorici in učencem 6.a razreda v Stražišču ter vsem ostalim za darovane vence in cvetje na njegov prezgodnji grob.

Kranj, 29. marca 1958.

Zalujoči: Zena in hčerka

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob nenadnem izgubi moje ljubljene žene in mame

FRANČIŠKE LEGAT

roj. Gašperij

izkazali toliko sočutja, izrekli in pošiljali sožalja, se v tolikem številu poslovlili od nje, ji poklonili vence in šopke in jo spremlili do preranega groba, naša prisrčna zahvala.

Posebej se zahvaljujemo doktor Bajžiju za vestno lajšanje bolečin, sestri Beati, vsem obiskovalcem v času njene bolezni, pevcem, gasilcem, kakor tudi čč. duhovščini in za ganljivo izrečene poslovilne besede.

Zalujoči: Legatovi

in ostali sorodniki

Naklo, 2. aprila 1958.

RADOVLJICA: od 4. do 6. aprila amer. barvni cinemascope film »VZHODNO OD RAJA«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30., 17.30. in 20. uri.

BLED: od 4. do 7. aprila ameriški barvni cinemascope film »PIKNIKI«. V petek ob 20. uri. V soboto ob 17. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10. uri matineja.

»SORA« ŠKOFJA LOKA: od 4. do 6. aprila ameriški barvni film »RDEČE PODVEZE«.

»KRVAVC« CERKLJE: 5. in 6. aprila amer. barvni film »SAKAČEVAN«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

V petek smo zabeležili na kranjskem živilskem trgu naslednje cene: koruzna moka, koruzni zdrob, šalotka in koruza po 40 din za liter, beli zdrob in ajdova moka po 70 din liter, kaša 70 do 80, ješprenj 60—70, krma za kokoši 35 do 40, fižol 60 do 80, čebulček 180 do 280, krljci 40 do 60 in orehi 100 din liter. Krompir 8 do 12, rdeče korenje 40 do 60, navadno korenje 20 do 30, čebula 50 do 60, kisa repa 25 do 28, sladka repa 6, kisto zelje 35 do 36, pesa 30 do 40, redkev 20 do 30 din kg, motovilec 20 do 25, radič 20 do 25, regrat 20 do 25 din merica, česen 5 do 10, zelena 5 do 20, por 5 do 10, koleraba 10 do 20 in hren 5 do 30 din kom., šopek peteršilja 10 din, skuta 90 do 120, surovo maslo 400 do 500 din kg, mleko 30, smetana 200 din liter, jajca 15 do 18 din kom., puran 800 din, kokoši 300 do 700 din, zajci 500 din in žabe po 5 din kom., svinjsko meso 420 din kg, semenski krompir kiflar 35 do 40 din kg.

V ŠKOFJI LOKI

Na živilskem trgu v Škofji Loki je bilo v sredo precej semenja in korenike raznih rož. Trg je precej založen z motovilcem in regatom. Zabeležili smo naslednje cene: motovilec in radič 25, regrat 20 do 25 din merica, špinaca 20 din merica, šopek peteršilja 10 do 15 din, pesa 30 do 40, krompir 10, čebula 50 do 60, korenček 40, jabolka 100 din kg, jajca 16 do 17 din kom., zelje v glavah 10 do 20 din, kisa repa in kisto zelje 20 din merica, smetana 15 din zajemalka, sirček 12 din, por 10 do 20 din kom., čebulček 300 din liter.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NA JESENICAH

Rodile so: Milica Čubranovič, kuh. pomočnica — dečka; Justina Pust, gospodinja — dečka; Danica Robič, knjigovodkinja — deklico; Antonija Stajer, delavka — deklico; Majda Kocuvan, gospodinja — deklico; Marjeta Golc, gospodinja — deklico; Jožefa Brečko, gospodinja — deklico; Karolina Vidic, gospodinja — dečka; Roža-Marija Damijan, uslužbenka — dečka; Antonija Rokavec, gospodinja — deklico; Terezija Šorli, gospodinja — dečka; Ljilija Beč, delavka — dečka; Mara Medja, gospodinja — dečka; Elza Mavrič, gospodinja — deklico; Natalija Krpan, blagajničarka — dečka; Pavla Skrt, gospodinja — deklico; Natalija Krajnik, babica — deklico; Jožefa Šober, gospodinja — deklico; Vidoslava Crnovič, gospodinja — dečka; Justina Strmec, bol. strežnica — deklico; Cecilija Sodja — dečka; Ivana Kunčič, gospodinja — dečka; Olga-Ana Kopitar, knjigovodkinja — dečka; Slavka-Milena Korošec, go-

spodinja — dečka; Ivanka Ambrož, gospodinja — deklico; Ivana Bricelj, poštna uslužbenka — dečka; Marta Reichart, gospodinja — deklico; Antonija Ržen, gospodinja — deklico; Marija Znidaršič, gospodinja — dečka; Angela Zupan, gospodinja — deklico; Marija Mastnak, serviska — deklico; Jerica Kunčič, gospodinja — dečka; Zofija Grohar, gospodinja — dečka; Francka Zavelcina, gospodinja — deklico; Marija Repovž, delavka — dečka; Ela Dolinšek, uslužbenka — dečka; Marija Zupan, gospodinja — deklico; Slavka Šiška, gospodinja — deklico; Antonija Kranjc, gospodinja — deklico; Angelca Zibert, kuharica — deklico; Pavla Pristov, delavka — deklico; Miroslava Lužovec, gospodinja — dečka; Rozika Skafar, gospodinja — dečka.

Poročili so se: Ivan Sebanjič, delavec in Helena Spruk, otroška negovalka; Janez Stenko, tovarniški delavec in Doroteja Globočnik, tov. delavka.

Umrli so: Jože Kordež, skladiščnik; Franc Sitar, zidar in Jože Vidmar tov. delavec.

V TRZICU

Rojeni: Erika Trstenjak in Vojko Oman.

Umrli: Ana Leskovec, rojena Kotnik in Leopoldina Mežek, rojena Kramar, upokojenka.

OBVESTILO

CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, DA MORAJO OB DOVOZU LEŠA V RAZREZ PREDLOŽITI SEČNA DOVOLJENJA. — ZAGA BRITOF PRI KRANJU.

Kegljanje

MARTELANC
OKRAJNI PRVAK

SPOR

PRED

»DNEVOM ŽELEZNIČARJEV«

Sahisti-železničarji z Jesenic so za proslavo »Dneva železničarjev«, ki bo 15. aprila, priredili več turnirjev za posameznike in tudi moštveni turnir. Na polfinalnem turnirju za vstop na slovensko prvenstvo, ki bo aprila na Pohorju, je med 8 udeleženci zmagal s 6 in pol točke Vladimir Kaše. Na brzopoteznem prvenstvu je 29. marca med 16 udeleženci zmagal tov. Anton Slemnik s 14 točkami.

Na moštvenem brzoturnirju je 30. marca zmagalo moštvo Radovljice s 47 točkami od 50 možnih v postavi: Sila, Bedernjak, Pikelj, Mali in Simič pred Železarno in Javornikom s 33 točkami.

Na sporedu je še dvoboj med Podjetjem za vzdrževanje prog Jesenice in istoimenskim podjetjem iz Ljubljane na 15 deskah.

K. V.

Mali rokomet

V nedeljo dopoldne sta bili v Stražišču odigrani dve prijateljski tekmi v malem rokometu. Najprej sta se pomerili ekipi IKS »Iskra« in »Mladost« B. »Iskra« je bila boljša in je zaslužno zmagala s 13:7 (7:4).

Takoj za tem sta nastopili »Planika« in »Mladost« A. Moštvu sta bili dokaj izenačeni in borbeni, zmagala pa je »Mladost« s 13:7 (8:1).

Dopolodne pa sta se srečali ženski ekipi »Slovan« iz Ljubljane in

V nedeljo je bilo na kegljišču Triglava v Kranju končano letošnje prvenstvo Okrajne kegljaške zveze Kranj za posameznike, na katerem je nastopilo 45 tekmovalcev z vse Gorenjske. Doseženi rezultati nam pričajo o dvigu kvalitete v kegljanju, ki ima na Gorenjskem vedno več pristašev. Zmagal je Kranjčan Martelanc z zelo dobrim rezultatom 880 podrtih kegljev, kar 23 tekmovalcev pa je podrla več kot 800 kegljev. To kotkovanje je veljalo hkrati tudi kot izvirno za republiško prvenstvo. 12 najboljših tekmovalcev z okrajnega prvenstva bo nastopilo na republiškem prvenstvu, ki bo od 12. do 20. aprila na kegljišču Triglava v Kranju.

Rezultati: 1. Martelanc (Triglav) 880, 2. Stare (T) 855, 3. Ropret (Ljubelj, Trzin) 845, 4. Žerjav (Kranjska gora) 843, 5. Koselj (Jesenice) 840, 6. Kordež (T) 837, 7. Rogelj (T) 826, 8. Urbar (K. g.) 826, 9. Šlibar (J) 822, 10. Ambrožič (T) 821, 11. Kelih (J) 821, 12. Müller (K. g.) 820, 13. Spec (J) 812, 14. Vehovec (T) 812, 15. Črv (J) 812, 16. Ziberna (T) 811, 17. Turk (T) 811, 18. Šorl (Bled) 809, 19. Magušar (K. g.) 806, 20. Mejavšek (B) 805, 21. L. Ambrožič (T) 803, 22. Arčon (Gradiš Jesenice) 801, 23. Pečar (K. g.) 800.

S.

domača »Mladost«. Končni rezultat je bil tesen, saj so Ljubljancanke zmagale komaj s 5:3 (3:1). Pri domačih je bila najboljša Vodorpičeva, ki je dosegla dva gola.

Acc

\$\$\$ S SODIŠČA

NI GA SPAMETOVALO

Brezposelni delavec Andrej Kranjc iz Slovenskega Javornika je bil zaradi tatvine pred časom kaznovan s tremi meseci zapora. Nekajkrat pa je bil kaznovan zaradi prekrškov zoper javni red in mir na razne zaporne kazni od sodnika za prekrške. Vse te kazni pa pri njem niso dosegle zaželenega uspeha. Najrajši se je vdajal brezdelju, kar ga je ponovno spravilo na pot kriminala.

Ko se je junija 1956 klatil po Jesenicah, je izmaknil izpred Občinskega ljudskega odbora moško dvokolo vredno okrog 30 tisoč dinarjev, last Janka Dolinarja. Ker je zunanost kolesa precej spremenil, je organom LM šele po letu in pol uspelo, da so kolo in pozneje tudi tatu izsledili. Kranjc je sprva tatvino odločno zanikal, ko pa je spoznal, da si z lažjo ne bo mo-

spodinja — dečka; Ivana Ambrož, gospodinja — deklico; Ivana Bricelj, poštna uslužbenka — dečka; Marta Reichart, gospodinja — deklico; Antonija Ržen, gospodinja — deklico; Marija Znidaršič, gospodinja — dečka; Angela Zupan, gospodinja — deklico; Marija Mastnak, serviska — deklico; Jerica Kunčič, gospodinja — dečka; Zofija Grohar, gospodinja — dečka; Francka Zavelcina, gospodinja — deklico; Marija Repovž, delavka — dečka; Ela Dolinšek, uslužbenka — dečka; Marija Zupan, gospodinja — deklico; Slavka Šiška, gospodinja — deklico; Antonija Kranjc, gospodinja — deklico; Angelca Zibert, kuharica — deklico; Pavla Pristov, delavka — deklico; Miroslava Lužovec, gospodinja — dečka; Rozika Skafar, gospodinja — dečka.

Poročili so se: Ivan Sebanjič, delavec in Helena Spruk, otroška negovalka; Janez Stenko, tovarniški delavec in Doroteja Globočnik, tov. delavka.

Umrli so: Jože Kordež, skladiščnik; Franc Sitar, zidar in Jože Vidmar tov. delavec.

V TRZICU

Rojeni: Erika Trstenjak in Vojko Oman.

Umrli: Ana Leskovec, rojena Kotnik in Leopoldina Mežek, rojena Kramar, upokojenka.

OBVESTILO

CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, DA MORAJO OB DOVOZU LEŠA V RAZREZ PREDLOŽITI SEČNA DOVOLJENJA. — ZAGA BRITOF PRI KRANJU.

Prešernov pevski zbor
pojde v Francijo

Letošnjih mednarodnih tekmovalnih amaterskih pevskih zborov v Arezzu (Italija) in Charleroiu (Belgija) ter druge internacionalne olimpiade v Parizu se bodo na pobudo Zveze kulturno - prosvetnih društev FLRJ udeležili tudi nekateri jugoslovanski amaterski pevski zbori. V ta namen je bila osnovana zvezna žirija, ki je pretekli mesec obiskala tiste zore, katerih kvalitete bi ustrezale konkurenci na mednarodnih tekmovanjih. Žirija so tvorili predsednik društva jugoslovanskih skladateljev prof. Slavko Zlatič iz Zagreba, dirigent Rado Simoniti iz Ljubljane in skladatelj Marko Tajčević iz Beograda.

Od slovenskih mešanih pevskih zborov so bili pripuščeni k udeležbi pevski zbor Glasbena matica, Ljubljanski zvon, France Prešeren iz Kranja, Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«, Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« in Akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec«. Žirija je končno določila, da pojdeta na drugo internacionalno olimpiado v Pariz mešani pevski zbor France Prešeren iz Kranja in Akademski pevski zbor »Branko Kršmanović« iz Beograda. Druga dva zbor, med njima Akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec« pa pevski zbor »Vinko Vodopivec« bosta odšla na mladinski festival v Belgijo, medtem ko se bosta dva zbor udeležila tekmovanj v Italiji.

Tokratna odločitev žirije, ki je uvrstila Prešernov pevski zbor med najboljše jugoslovanske amaterske zore, je nesporen dokaz zborovih kvalitete. To pa je hkrati tudi dovolj zgovoren poziv pristojnim organom, da končno vendarle zagotovijo zboru ustrezen študijski prostor, ki bo temu glasbenemu telesu omogočil nemoteno umetniško rast in še višjo kvaliteto raven. S.

Posveti o dramski dejavnosti po občinah

Prvi posvet zajel prosvetna društva ObLO Bled

Svet Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj je na seji dne 7. marca t.l. osvojil predlog dramskega sosveta, da skliče posvetovanje o dramski dejavnosti po vseh občinah v okraju. Posveta naj bi se udeležili predsedniki društev, režiserji in predsedniki dramskih odsekov, da bi se v glavnem pogovorili o načrtnem delu dramskih druščin in društev, o dvigu kvalitete, o težavah, o gostovanjih ter problemih, ki tarejo društva.

Prvi posvet je bil 28. marca na Bledu. Udeležil se ga je tudi sekretar Zveze Svobod in pro-

svetnih društev Slovenije Viktor Malovrh iz Ljubljane. Ugotovili so, da so društva preveč osamljena, da si mnogokrat ne znajo pomagati iz na videz težkih problemov; s takšnimi posvetovanji pa bi bilo moč s pomočjo krajevnih činiteljev težave, ki tarejo prosvetna društva, odpraviti.

Kulturno - prosvetno društvo »Partizan Leon« z Boh. Bele želi že dlje časa obnoviti pevski zbor, nima pa potrebnega instrumenta za pouk. Nekaj časa predsednik KUD »Partizan Leon«, Ludvik Knafelj.

Tokratni posvet na Bledu je pokazal potrebo po ustanovitvi so se posluževali klavirja nekega privatnika, pozneje pa so se nadlegovanja naveličali. Iz razgovorov pa je bilo ugotovljeno, da se v Gorjah pri »Partizanu« nahajata kar dva klavirja, ki ležita na podstrešju, ne da bi jih kdo uporabljal. Na to ugotovitev je odveč vsak komentar.

In še en problem, ki so ga obravnavali na posvetu. Blejsko dramska skupina, ki je imela pred časom več kot 50 članov, je bila delavna. Več kot dve leti pa je ta dramska družina popolnoma pasivna. Stavba, v kateri so prirejali igre, je last TVD »Partizan« Bled. To društvo pa je iz neznanih razlogov zaklenilo oder, tako je KUD ostalo brez ustreznih prostorov. Menim, da bi bilo moč med KUD Bled in »Partizanom« doseči sporazum, tako da bi lahko obe društvi uporabljali iste prostore.

Letos spomladi bo Zveza Svobod in prosvetnih društev Slovenije organizirala v Ljubljani dramsko šolo. Na ta tečaj bo Svet Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj poslal tovariše, ki se zanimajo za dramsko umetnost. Iz občine Bled bo verjetno poslan na tečaj, ki bo trajal dva meseca, režiser in občinskega Sveta Svobod in prosvetnih društev, ki naj bi v prihodnje reševal vse probleme, ki jim prosvetna društva v občini sama niso kos. A. S.

Pred glasbeno revijo
v Kranju

Na ustanovnem občnem zboru Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Kranj so sklenili 17. in 18. maja prirediti v Kranju glasbeno revijo. Nastopili naj bi pevski zbori, orkestri, godbe na piščalo in manjši vokalni in instrumentalni ansambli. Želeli bi bilo, da bi se revije udeležili tudi gojenci glasbenih šol. V ta okvir bodo vključene tudi baletne skupine.

Revija ne bo imela tekmovalnega značaja. Njen namen bo, prikazati dosedanja prizadevanja za čim širšo glasbeno in ba-

letno dejavnost ter stremljenje za dosego čim kvalitetnejše ravni. Občinski Svet Svobod in prosvetnih društev bo po potrebi nudil tudi strokovno in materialno pomoč.

Pevski zbori, ki bodo nastopili na reviji, naj bi naštevili več skladb s sodobno vsebino in pa skladb še živčnih skladateljev.

Prijave za sodelovanje na reviji naj pošljejo društva na naslov: Občinski Svet Svobod in prosvetnih društev, Kranj, do dne 25. aprila 1958.

P. L.

SLOVENSKI OKTET
SPET V KRANJU

Slovenski oktet, ki je s svojim koncertom že pred letom navdušil kranjsko občinstvo, bo v petek, 11. aprila znova koncertiral v Prešernovem gledališču v Kranju, in sicer ob 18. in 20. uri. — Zavidljivi uspehi, ki jih je zbor zabeležil zadnja leta doma in v tujini, jamčijo, da pevci tudi tokrat ne bodo razočarali Kranjčanov.

IZŠLI SO LOŠKI RAZGLEDI IV«

Z več kot dvomesečno zamudo, ne po krivdi založnika - Muzejskega društva v Skofji Loki, so »Loški razgledi IV« vendarle izšli.

Ker smo letošnjo vsebino pregledali že ob občinskem prazniku, naj se tokrat omejim le na nekaj pohvalnih in kritičnih pripomb. Kot kaže letošnja notranja podoba, so si »Loški razgledi« v štirih letih pridobili precejšen krog stalnih znastvenih sodelavcev in s tem precejšen ugled, saj jih citirajo celo tuje znanstvene publikacije; temu primerno so letos dodani tudi izvirni, povzetki (Zusammenfassung) v nemščini, vendar jih ponekod še pogrešamo, posebno pri odkrivanju sorodnikov loškega gotskega svečnika Emiljana Cevca itd. Ti izvirni in nova kronološka ureditev oddelka »Razgledi« — razprave se vrste po strokah od geologije preko zgodovine loškega obzidja do najnovejših dogodkov loške zgodovine — NOB, nam kažeta,

da so se »Razgledi« ustalili v obliki, ki je najbolj primerna. (Le »domoznanski oris« bi bolj sodil v zadnji oddelek.)

Hvalevredno je tudi to, da večina prispevkov rešuje ali nakazuje problematiko. — Tako docent, Vilko Novak opozarja na etnološko raziskavo obeh dolin, France Planina na osnovi dosedanj raziskave upada obrti na loškem ozemlju, daje smernice za razvoj in napredek obrti, Cevc ugotavlja, da bo treba dogrnati delavnico, v kateri je nastal znameniti gotski svečnik in tako dalje, nasprotno pa je Kodala dognal, da Tavčar po močnem zagonu v »Visoški kroniki«, verjetno ne bi mogel dati enakovrednega drugega in tretjega dela itd. Tudi spomini na NOB so pisani zelo stvarno, ponekod celo z literarno ambicijo, le nekateri bi bili še bolj pregledni, če bi bili opremljeni z zemljevidom z označenimi potmi in taborišči (n. pr. Janeza Lušine: »Čez Savo maja 1943«).

Omembe vredna je tudi težnja: vsako leto pokazati po eno podobo kakega loškega rojaka, ki se je ukvarjal z literarnim snovanjem. Tokrat je tov. Stane Pečar pokazal bolj življenjsko pot Otona Vrhunca, ni pa se preveč ustavljal pri literarni delavi presenetljivo osebno pisanih pesmi, ki nam ohranjajo duh časa in kažejo ponekod čudovito lirčno občutje (n. pr. »Tovarišu Milanu v spomin«).

V primerjavi z notranjo podobo, pa se zunanost tega almanaha še vedno ni ustalila, medtem ko so prejšnje zajemale nekako šablonsko-starinsko loške motive, kaže sedanja oprema arh. Toneta Mlakarja težnjo po modernizaciji, ki pa se letos še ni posrečila; motiv NOB je nekako razmetan, se ponavlja v nemogočih izrezih in ni vezan na pokrajino. V notranjosti pa po večini manjkajo ob posnetkih označbe fotografrov, kar kvari enotnost in dokumentarnost.

Janko Krek

S SLIKARSKE RAZSTAVE V KRANJU
KRAJINE, PORTRETI IN KOMPOZICIJE IZIDORJA MOLETA

Slikar in restavrator Izidor Molè, ki tokrat razstavlja v kranjskem Mestnem muzeju, se izživlja v treh smerih: v krajini, portretih in zadnji čas posebno v kompozicijah z močno poudarjenimi vsebinskimi, ozir. idejnimi težnjami. Stilno vzeto je lirčni realist, ki respektira prirodno resničnost, a se pri tem ne spušta v grobi naturalizem, marveč raje idealizira po naravi dane oblike. Modne novosti so mu tuje, zato ironično izjavlja, da sodobnim smerem in abstrakcizmu na ljubo zaenkrat še ne namerava skočiti iz svoje realistične kože. Od otipljive predmetnosti zelo redko odstopa, in sicer samo takrat, kadar mu gre za izrecno poudarjanje te ali one misli, tega ali onega razpoloženja z likovnimi pomagali, ki ne odgovarjajo dejanskemu stanju stvari. Odlikuje ga nežno ter ubrano sosljudje barv, iz katerega pa pogosto preveč očitno udari zeleni ton.

V tej zvezi sicer pravi, da je slovenski pejzaž prav res močno zelen in da si ga slikarji zgolj zaradi sitnosti kritikov ne drznejo slikati takšnega kot je — torej zelenega. Nekdaj rahlo opaznega Stupičevega in G. A. Kosovega vpliva se je Molè domala popolnoma znebil, še vedno pa velja, da je — ne posnemovalec (!) — temveč pristaš

nadaljevanja Pavlovčeve krajinarske tradicije, zato večini njegovih krajin, kakor tudi portretov, ne manjka čustveno mehkega nastrojenja. Resnica je tudi, da včasih koketira z romantičnim realizmom 19. stoletja in da mu zato, kakor sam pripoveduje, očitajo kritiki francoskega slikarja Corot-a. Kar zadeva njegove grafike, so lične in privlačne. »Svindlov« v grafiki ne maram,« zatrjuje, »sem za klasično črno-belo umetnost in ne za pisane mavrice, ki jih grafiki podtika modna sedanost!«

Od razstavljenih vedut vzbujajo pozornost zlasti: »Kranj pozimi« (1958), »Zimska pokrajina« (1957) in »Gorenjska pokrajina« (1955). Med portreti je slikarsko daleko najboljša »Italijanka« (1957), pri kateri gre za modiglianijevski tip obraza, odet s pompejansko-helenistično patino.

Kompoziciji »Dnevnik odkrivanja fresk v Vrbi« (1957) in »Spomin« pa pomenita korak naprej v razvoju Molètovega slikarstva. Iz »Spomina«, ki prikazuje otročad krog kmečke peči, véje pravcato cankarjansko vzdusje

(Molè je doma v Logu pri Brezovici). »Dnevnik odkrivanja fresk v Vrbi« pa predstavlja zbirko sličic iz življenja in dela restavratorjev, ki so hoté podane tako, da jim vsaj malce razgledani ljubitelji umetnosti lahko najde paralelo v dobro znani crngrobski freski »Svete Nedelje«. Od grafičnih kompozicij je simbolistična »Stara pravda« z ruševinami gradu Zužemberka v ozadju in viteškim oklepom v ospredju. »Spomin na Novo mesto« ekspresivno odstopa od resničnosti in poudarja na ta način gotsko silhueto ter srednjeveško zgnetenost dolenske metropole. Med ostalimi učinkujejo »Otroci« s svojo enostavnostjo in »Slovenske gracije« s tipizacijo.

Do viška pa se povzpne Molètovo grafično ustvarjanje v »Prekmurki«, ki nam s skromnimi sredstvi pretresljivo podaja celotno zgodovino Prekmurja od zajetne rotunde romanske cerkve na Selu do kovinske konstrukcije naprav za črpanje nafte. Vse grafike so nastale leta 1957.

Stefan Eržen

Ana Frank:
»Kljub vsemu
verujem v do-
broto, ki je v
ljudih« — — —

filmi, ki jih gledamo

GOSPODAR
BALLANTRAEAE

Jalovo iskanje, če bi se na dejali od ameriškega barvnega filma »Gospodar Ballantrae« kakršnihkoli umetnostnih stremiljenj. Gre za zgodovinsko-pustovski film, ki očitno nima drugega namena kakor zabavati. To se mu tudi v veliki meri posreči. Zgodba je zasnovana na zgodovinskih virih o škotskih gorjancih, ki se bore za ponovno vrnitev angleške kronske roke Stuartov. Zgodovinske vernosti je, kot običajno pri filmih tega žanra, zelo malo. Zgodovina služi scenaristu Herbu Meadowu zgolj kot sprožilni moment in konflikt, iz katerega se razvije gusarska odisej glavnega junaka. Ni pa moč zanikati, da film ni spretno grajen. Sicer pa — napeti prizori s sijajnim sabljanjem, zgoščena pripoved brez domslilic in lepe barve. To je pa tudi vse, kar bodo ljubitelji pustolovskih zgodb uzrli na filmskem platnu. Film je režiral William Keighley, produk-

cija Warner Bros. Tudi ime slavnega znanca in nepremagljivega junaka iz podobnih filmov — Errola Flynna ne more dvigniti filma nad povprečje.

GOSPOD 880

je svojevrsna ameriška filmska komedija v črno-beli tehniki, ki je zrasla, kar lahko vidimo pri vsakem kadru, iz odličnega scenarija. Na filmski trak so posneli zgodbo o malce samosvojem, simpatičnem stričku, ki ponareja bankovce po en dolar. Razen tega, da je film zelo zabaven, ima še nekaj, kar daje zgodbi poseben čar: pripoved je namreč prežeta z globoko in nevsiljivo človečansko noto, ki sprošča v gledalca nagnjenje k dobremu in veri v človekove vrline. Tudi dialog je dober — kar blesti od duhovitosti. Eno je jasno: film je delo mojstrov, scenarista Roberta Riskina in režiserja Edmunda Gouldinga. Glavno vlogo »gospoda 880« tolmači Oscarjev nagradjenec Edmund Gwenn. — Ocena: odlično!

aa

Pred 3. premiero DPD »Svoboda« Stražišče
Usoda, ki je pretresla svet

Nekako tri leta bo tega, kar je začela drama ameriških dramatikov Francesa Goodricha in Alberta Hacketta Dnevnik Ane Frank svojo z neštetiimi lavirami ovencano pot po ameriških in kmalu za tem po evropskih odrih. V sezoni 1956/57 pa jo je

z velikim uspehom uprizorilo tudi SNG v Mariboru v režiji našega rojaka Petra Malca. — Kasneje so Dnevnik uprizarjala tudi druga slovenska poklicna in amaterska gledališča. Zdaj ga bomo doživeli tudi v Kranju, in sicer v uprizoritvi DPD »Svoboda« Stražišče.

Dnevnik Ane Frank opisuje usodo židovske družine, ki je morala leta 1933 zapustiti Nemčijo in ki je našla zatočišče v Nizozemski, a se je morala leta 1942, ko so začeli nacisti tudi tamkaj vedno huje preganjanje Žide, zateči v pristreženo skrivališče v Prinsengrahtu v Amsterdamu. Tu so preživeli v nenehnem strahu in vsakodnevnih tegobah dve leti. Nekega dne v avgustu 1944 jih je odkrila nemška policija — tu pa se je začela pot v smrt, ki se je končala v zloglasnem nemškem taborišču Bergen-Belsen. V tem taborišču je Ana mesec dni pred osvoboditvijo umrla za tifusom. Njena usoda pa bi nam ostala skrita kot usoda mnogih, ki so postali žrtve zaslepljenosti in krivic tistih let, če ne bi zgolj naključje ohranilo zapiskov njene dnevnika iz Prinsengrahta.

In tako se je zgodilo, da so zapiski 13-letne deklice enajst let po njeni smrti pretresli svet. To kar nam Ana v svoji preprosti in vendar tako globoko čuteči govorici poroča o ljudeh iz podstrešja, ki so se morali skrivati samo zaradi tega, ker so pripadali drugi rasi, je postal najpretresljivejši »document humane« našega časa, hkrati pa je dosegel največji literarni uspeh. Vsak dogodek je Ana vestno zabeležila v svoj dnevnik: male in velike prepire, upanja in razočaranja, pa tudi najgloblje skrivnosti svojega mladega srca.

Zapiski prenehajo dne 1. avgusta 1944. 4. avgusta je namreč Gestapo odkril njihovo skrivališče.

Da je delo po svoji nenavadni zasnovi, dalje zavoljo ostro risanih značajev in psihološko poglobljenih konfliktov, zelo zahtevno, ni nobenega dvoma. — Prav zategadelj utegne marsikdo podvomiti v uspeh uprizoritve. Kaj ni delo le nekoliko trd oreh za amatersko igralsko družino iz Stražišča, čeprav ne kaže zanikati kvalitete, ki so jo dosegli v minulih sezonah. Seveda pa bi storili napak, če bi letošnji, režijsko ne preveč uspešni uprizoritvi jemali kot prognozo, ki bi Dnevniku Ane Frank že vnaprej prerokovala polom. Ne — kajti to pot so igralcem iz Stražišča priskočili na pomoč poklicni igralci bivšega Prešernovega gledališča. V naslovni vlogi bo nastopila Anka Cigojeva, v ostalih vlogah pa Helena Skebe-Mikeln, Jože Zupan in Jože Kovačič. In še eno jamstvo, da bo uprizoritev uspešna: delo bo režijsko pripravil režiser Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora, Peter Malec. Okusno in funkcionalno sceno je zamislil Saša Kump.

Premiera bo 6. aprila v Prešernovem gledališču v Kranju. S.

OTROK NAJ SPI SAM!

Otrok mora že s prvim dnev imeti lastno ležišče, bodisi da je to košara ali posteljica. Uporabljati ga sme samo on in to ležišče naj bo strogo ločeno od ostalih ležišč.

»Košaro bom kmalu zamenjal s posteljico«

Materi in očeti otroke radi razvajajo na ta način, da jih zvečer ali zjutraj za kako urico vzamejo k sebi v posteljo. S tem otrokom samo škodujejo, saj morajo potem malčki vdihavati zrak, ki je nasičen s škodljivimi izparinami odraslih.

Dojenčkovo ležišče mora biti do šestega meseca popolnoma ravno in trdo, da se otroku ne ukrivi hrbtenica. V blazino nabašemo na drobno razcefrano koruzno ličkanje ali pa konjsko žimo, morsko travo ali volno. Ličkanje je pripravno zlasti zato, ker je poceni in ga lahko večkrat menjamo.

Prve mesece dojenčku ne dajemo pod glavo nobene blazine. Pokrivamo ga z

lahko in mehko odejo, ki jo na vogalih s trakci privežemo na rob posteljice, da se ponoči ne more razkriti in prehladiti.

V košarici pustimo otroka spati le toliko časa, dokler se ne začne dvigati. Potem ga preselimo v posteljico z ograjo. Letvice morajo biti vdelane tako blizu skupaj, da otrok ne more skozi z glavico. Sprednja stranica ograje mora biti premična v navpični smeri, da lahko neovirano posteljamo in devljemo otroka v posteljo.

Za šolarčke, ki svoje posteljice navadno prerastejo, si v majhnem stanovanju omissimo posteljo v nadstropjih ali pa zložljive postelje. Če pa imamo dovolj prostora in sredstev, potem se bomo odločili morda celo za kavč, ki ga bomo postavili v dnevno sobo.

PRTIČEK za otaška mizica

Za prtiček potrebujemo 40 x 45 cm blaga. Obrobimo ga s krpincami ali ga ozko obkvačkamo. S križci ali krpincami ga razdelimo v posamezna polja kot vidite na sliki. Nato narišemo v polja po en živalski motiv in ga izvezemo s stebličastim vbodom. Prtiček je lahko enobarven ali pisan. Z vezanjem bomo zelo hitro golove.

»Andrej, bi šel ti danes na roditeljski sestanek?« je Slava vprašala moža, ki je udobno zleknjen bral časopis na divanu. Ona je med tem pomivala posodo.

»Ne utegnem, moram nazaj v pisarno. Nujno delo me čaka. Sicer pa ne vem, čemu ne greš ti. Doslej si redno hodila.«

»Prav, bom šla pa jaz, saj delo vedno počaka,« je očitaloče dejala Slava, ki je

tisto popoldne nameravala likati perilo.

Andrej je njene besede preslišal. Zatočil se je v branje, drugo ga ni več zanimalo. Zdelo se mu je samo po sebi umevno, da Slava opravi vse gospodinjsko delo in da razen tega skrbi še za vzgojo obeh otrok. Njene očitke je Andrej pojmoval le kot žensko »godrnjanje«.

Cez kaki dve uri se je Slavin mož dvignil in odšel po svojih »službenih« opravkih. V pisarni se je ustavil samo mimo grede, potem pa je zavil v kavarno. Tam je našel Jožeta in Dušana, ki sta bila prav tako kot on stalna gosta. V njuni družbi se je običajno dolgo zasedel. Ure so ob turški in konjaku tako hitro minevale, da se je včasih vračal iz »pisarne« šele ob desetih, enajstih ali celo polnoči. Svojih hčerk večkrat po ves teden ni videl. Preveč je »zaposlen«.

Ljudje pravijo, da se Andrejevi družini lepo godi. Pravzaprav jim res ni nič hudega. Starša sta obadva v službi, otroka pa sta tudi že toliko odrasla in razumna, da jima ne povzročata prevelikih preglavic. (Za njun uspeh v šoli skrbi seveda mama!) Približno enkrat na mesec grede vsi člani družine skupaj na sprehod, od časa do časa pa pelje vzorni mož ženo tudi v kino ali v kavarno.

Na zunaj res vzorna družina. Njena prava podoba pa je precej drugačna. Življenje obeh zakoncev je skupno samo še za ljudske oči. Slava je že zdavnaj začela lastno življenje. Posvetila se je predvsem otrokom. Brez njiju ne bi več vzdržala pri površnem, vase zaverovanem možu, ki ji v njenih prizadevanjih ni nikoli skušal pomagati.

Slavo zaradi njene močne življenjske volje in delavnosti povsod zelo cenijo. V občinskem svetu za šolstvo se je posebno hitro uveljavila, ker so njeni predlogi vedno zreli — premišljeni, čisto nekaj drugega kot globokoumna kavarniška razglabljanja njenega moža o pravilni vzgoji mlade generacije in možnostih boljšega življenja.

-ey

RECEPTI

JEDILNIK

KOSILO

Zelenjavna juha z zdrobom Sunkini zvitki Jabolčna krema

Juha: košček zelene, peteršilja, korenja, glava ohrovt, žlica masti, začimbe, 10 dkg zdroba.

Na masti oprži dobro zrezano čebulo, dodaj nastrgano zeleno, korenje, peteršilj, narezan ohrovt, dolij malo vode, pokrij in duši do mehkega. Kuhani zelejavi dodaj zdrob, nekoliko oprži, zalij z juho ali vodo in prekuhaj; začini s soljo, paradižnikom in poprom.

Zvitki: šunko nareži na rezine. Vsako rezino napolni s kislim zeljem, zvij skupaj, pretakni z zobotrebcom in oprži na masti. V isti masti napravi iz moke in začimb prežganje. Zalij z vodo, nato kuhaj v tej omaki zrezke z zeljem 1 uro. Na mizo postavi z dušenim rižem ali zabeljenim krompirjem.

Krema: drobna jabolka olup, deni v kozico, potresi s sladkorjem in speci. V količku zmešaj 2 rumenjaka, 1/2 litra jabolčnega soka, 1 vaniljev puding, 10 dkg sladkorja in malo vanilije. Steptaj nad soparo, da se prične gostiti. V skodelice za kompot deni najprej pečeno jabolko, nanj polij kremo in postavi na hladno.

VEČERJA

Krompir s testeninami in graham: kuhan olupljen krompir zreži na masti. Prepraži čebulo, dodaj na lističe zrezan krompir, kuhane testenine in dušen graham. Potresi z naribanim sirom in peci 15 minut v pečici.

PRIPOMBA: V zelenjavnih trgovinah v Ljubljani prodajajo v polivinilnih vrečkah graham iz hladilnice v Dekanih. Uporabljamo ga kot svežega in je brez priokusa. Gospodinje sprašujejo, zakaj tega grahami na prodajalnih v kranjskih prodajalnah. Pa tudi zelenjavo za džuveč in svežo papriko bi marsikateri kupila, a je v Kranju ne more dobiti.

MODA

Moški športni jopič za izlete iz karirastega blaga

V aprilu bomo že lahko oblekle pomladanski kostim

V 22. številki »Glasa Gorenjske« smo na družinski strani objavili prispevek »Gospa iz boljše družine«. V zvezi s tem pojasnjujemo, da ta prispevek ni v zvezi z družino tov. Rekarja Ivana, Kranj, Cesta na Golnik 11.

TRETTA ŠTEVILKA »SODOBNEGA GOSPODINSTVA«

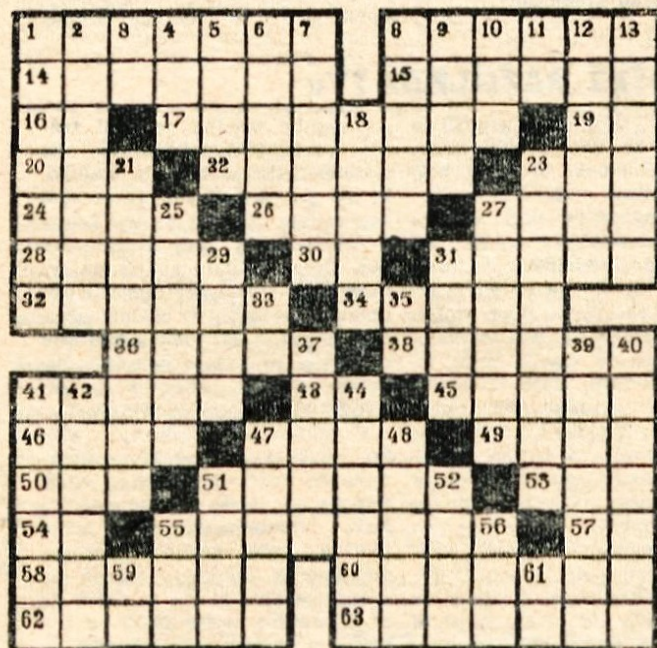
Pred nedavnim je izšla tretja številka »Sodobnega gospodinstva«, ki prinaša odlomek iz govora Vide Tomšičeve o stanovanjskih skupnostih. Cilka Malešič piše o delu potrošniških odborov v Zahodni Nemčiji. Dalje prinaša številka prispevek o obisku v gospodinskem institutu v Stockholmu. Marsikomu bodo dobrodošli nasveti, kako se lahko ublaži ropot v stanovanjih. Gospodinje vedo, da je pri nas zelo težko dobiti čistilne pripomočke. Članek o »malih pomagačih« bo koristil marsikateri gospodinj, da si bo sama pripravila ustrezen pripomoček, hkrati pa bo morda vzpodbudil tudi tiste, ki se ukvarjajo z izdelavo teh pripomočkov. V tej številki najdemo tudi nasvete in osnutke o tehnični opremljenosti stanovanj, dalje o pralnicah v okviru stanovanjskih skupnosti in nasvete o prehrani ter nekaj pestrih jedilnikov in receptov. Za »vrtičkarje« pa prinaša tretja številka nekaj nasvetov, kaj bodo delali v aprilu na vrtu.

ALI ŽE IMATE »PRIROČNIK ZA KVAČKANJE«

Priročniku za pletenje se je na našem knjižnem trgu pridružila še knjiga o kvačkanju, ki jo je izdal Centralni zavod za napredek gospodinstva v Ljubljani. V njej so nazorno razložene različne tehnike kvačkanja, našle pa boste tudi 80 različnih kvačkanjih vzorcev za vsa dela. Knjiga ima trajno vrednost in jo lahko kupite kot darilo sorodnici ali znanici, ki se rada ukvarja z ročnimi deli.

Križanka št. 4

Za krajše večerne urice

Vodoravno: 1. veseloigra s petjem, 8. glavno mesto Armenske SSSR, 14. dam proti vrnitvi, 15. neomadeževana, čista, 16. reka v Sibiriji, 17. geometrijsko telo, 19. junaška pesem, 20. možje (angleško),

22. tnala, 23. oblika pomožnega glagola, 24. država v prednji Aziji, 26. rimski cesar, 27. del suhe zemlje obdan z morjem, 28. država v Aziji, 30. egiptansko božanstvo, 31. prizor, 32. premoženje, 34.

delavec v kamnolomu, 36. trušč, nemir, 38. preganjati, 41. znamka znanih kozmetičnih izdelkov, 43. znižana nota, 45. letalec, 46. glasbeni znak, 47. ostrega pogleda, 49. žensko ime, 50. enote za merjenje upora, 51. znameniti češki kralj, 53. cilj miroljubnih in svobodoljubnih ljudi, 54. osebni zaimek, 55. kirurško posega, 57. japonska dolžinska mera, 58. vrsta blaga, 60. muslimanski post, 62. ime predsednika vlade SSSR, 63. kontinent.

Navpično: 1. svarila, 2. dvignem, 3. glej 43. vodoravno, 4. kriminalno dejanje, 5. samo eden, 6. trinog, 7. ljubitelj, 8. le-to, samo to, 9. ocene, 10. vrba, 11. rimsko število, 12. hlapljiva tekočina, topilo za lak, 13. pomota, 18. prisiljen sem, 21. uravnati, 23. neploden, 25. elektroda, 27. dam red, 29. zala, 31. pramen, 33. podredni veznik, 35. kraj pri Ljubljani, 37. nasilje, 39. tisti rak (v štajerskem narečju), 40. ime in priimek prve slovenske filmske igralka, 41. homogen, 42. razpolavljeni, 44. tesarsko orodje, 47. zid, 48. trgati po šivih, 51. pijan, 52. deli telesa, 55. glej 50. vodoravno, 56. prislov, 59. okrajan veznik, 61. začetnici primka in imena hrvaškega skladatelja (1831—1914).

REŠITVE

IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Piramida: 1. o, 2. ro, 3. por, 4. krop, 5. Kropa, 6. kopira, 7. pritoka, 8. pristoka, 9. prostirka.

Številčnica: 1. pravnik, 2. Kovinar, 3. novinar, 4. patrola, 5. krokodil, 6. Korotan, 7. Paganini, 8. Neapelj, 9. Jalovec, 10. profesor, 11. prototip.

Pismo z avto ceste

Prilipe, dne 28. III. 1958.

DRAGI TOVARIŠI!

Odkar smo brigadirji in brigadirke 1. MDB »Stane Zagar« iz Kranja odšli na gradnjo avto ceste »Bratstva in enotnosti«, je minilo že 18 dni. Namenila sva se, da se Vam javiva in napiševa, kako se imamo, obenem pa Vas tovariško pozdravljava.

Naša brigada je v majbni vasi Prilipe pri Brezicah v naselju MDB »Majda Šilc« št. 11, oddaljenem od postaje Brezice kakih 7 km. Naselje stoji ob nizkem dolenskem gričku — naši brigadirji mu pravijo »mali Mount Everest«. Na vrhu tega grička pa bo stalo bodoče naselje, ki ga gradimo za brigade. Te pridejo 1. aprila (7 po številu). Težko jih že čakamo in pozdravili jih bomo z velikim veseljem. Do prihoda nas loči le še nekaj dni, zato moramo pobisteti, da se bodo lahko nastanile v urejenih barakah.

Razen dveh že postavljenih barak, ki smo ju tu dobili, moramo postaviti še 6 novih, potem moramo urediti oziroma zgraditi do barak dovozno pot v dolžini 420 m. Izkopali smo že 700 m jarka in položili cevi za vodovod, ki bo koristil tudi prebivalcem vasi. Dalje gradimo veliko, udobno kuhinjo, štabne prostore, ambulanto, skladišča itd. Vse to mora biti urejeno do 1. aprila, ravno tako pa tudi vsa okolica okrog naselja.

Vsi brigadirji in brigadirke smo ponosni, da nam je bila zanjena častna prvenstvena naloga pripraviti vse za delovne brigade.

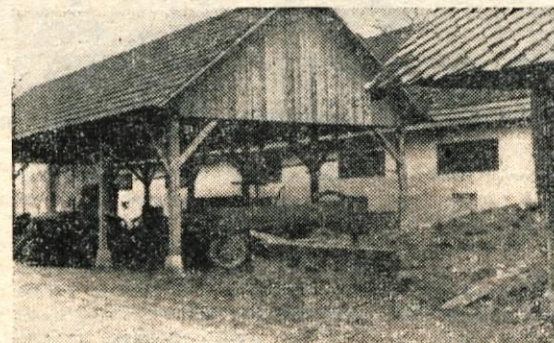
Razen vsega obširnega tehničnega dela pa nam še vseeno ostane nekaj časa za naše brigadno življenje, ki je zelo pestro in živahno. Živimo v prijateljskih in slogi kot ena sama družina. Pridno se pripravljamo na Dan brigadirjev ter na začetek prvih del na trasi. Za otvoritev del bomo na čast 1. aprila kurili taborni ogenj, imeli bomo lep kulturni program, na dan 1. aprila bomo pa zgodaj jutraj odkorakali v Novo mesto, kjer bo velika slavnostni miting, nato pa začetek gradbenih del.

V naši brigadi je nekaj šaljivcev, ki nas zabavajo z raznimi šalami, včasih si pa tudi privoščijo kakšnega posameznika med nami, seveda brez zamere. Tudi športnikov imamo precej in ker ne manjka športnih rekvizitov, se pridno udejstvujemo, pogrešamo pa žal glasbene instrumente, zato priporočamo vsem, ki še pridejo za nami, naj prinese s seboj glasbila. Za danes nam bo dovolj, ko pa se prične delo na cesti, bo nekoliko več časa za naše notranje brigadno življenje pa vam bova lahko kaj več poročala o tem. Do tedaj pa vsem tovariške pozdrave z brigadirskim »Ho-rukt!« Franci in Srečko

„Posestvo bo najboljše na Gorenjskem“

Ali bo cerkljanska občina spremenila svoj odnos do tamkajšnjega posestva?

Na cerkljanskem kmetijskem posestvu že dve leti ni šlo tako, kot bi moralo. Gospodarstvo je nezadovoljno in letni obračuni kažejo izgubo. Vzrokov za takšno stanje je več. Gotovo nekdanji upravnik ni bil kos svojim nalogam, kakor pravijo, je gospodaril precej slabo. Tudi kolektiv kot celota ni znal upravljati svojega posestva. Kaže, da delavci na tem posestvu niso imeli prave zavesti in dovolj pojma o delavskem upravljanju. Namesto, da bi skušali urediti gospodarstvo sami — če že upravnik tega ni bil sposoben — so raje izkoristili slabe razmere in delali tako, kot se jim je zljubilo. Posledica tega je bila, da je storilnost dela izredno padla, padla je tudi kakovost opravljenega dela. Medtem ko so skoraj vsa kmetijska posestva na Gorenjskem povečala pridelavo na hektar, cerkljansko posestvo ni napredovalo. Lani, recimo, ko je bila zelo ugodna krompirjeva letina in smo na Gorenjskem pridelali povprečno po kakih 210 mte krompirja na hektar, so ga na cerkljanskem posestvu pridelali le 163 mte na hektar (pa še tega je kasneje precej

V gospodarskih poslopih bo odslej naprej prav gotovo več reda

uničil mraz). Pri pšenici so imeli izmed vseh gorenjskih družinskih kmetijskih posestev najmanjši hektarski donos — le 16 mte na hektar. Žita niso pravočasno spravili, krma jim je gnila na travniku, molznost krav je bila izredno nizka itd.

Teh podatkov pa ne navajamo zato, da bi podkrepili trditve o slabem gospodarjenju, temveč da bi nazorno pokazali, kam pripelje posestvo slaba uprava in preslaboten kolektiv, ki ju ljudski odbor in skupnost občine pustijo delati po svoje, brez prave pomoči in kontrole.

POISKATI JE TREBA VZROKE

O vsem slabem na cerkljanskem posestvu je pred nedavnim govoril na seji Okrajnega ljudskega odbora Kranj tudi cerkljanski odbornik. Mnogo hudega je povedal o gospodarjenju na posestvu. Iz njegovih besed je skoraj zvenela želja, naj bi posestvo ukinili.

Skoda, da tovariš ni govoril tudi o vzrokih, ki so pripeljali do težav, o tem, kaj so storili v občini za ureditev razmer. Posestvo namreč ni republika zase. Del občine je in od njega ima lahko občina velike koristi, seveda pa tudi škodo. In če ima občina škodo, potem tega ni kriv le upravnik, temveč tudi občinska skupnost. Konkretno: da ima občina izgubo s posestvom, so precej krivi Cerkljani sami. Marsikdo izmed njih se je namreč le škodljivo rešal gnili krmi na travnikih in plevelu na njivah, češ, poglejte, takšno je »socialistično gospodarstvo« (seveda dokler plevel ni pričel siliti tudi na njegovo njivo), ni pa skušal na ta ali oni način vplivati na občinsko skupnost, da se razmere na posestvu uredi.

Da ni vse v redu z odnosi občinske skupnosti do družbenega posestva, kaže tudi glasovanje občinskega ljudskega odbora o garancijski posveti za najetje kredita za obratna sredstva. Odborniki so bili odločni nasprotniki, da bi občina še naprej dala garancijo in krila morebitne izgube.

POSESTVO LAHKO POSTANE VZORNO

Res je težko občini s 30-milijonskim proračunom kriti 3 ali 4 milijonsko izgubo družbenega posestva. Toda to naj bo zadnja šola, zadnja izkušnja kolektiva in občinske skupnosti. To naj vendar že razbije mišljenje, da je posestvo »državno«, da je ureditev posestva stvar drugih in ne Cerkljanov. Družbeno posestvo je predvsem občinsko, občinsko v slabem in dobrem in če je cerkljansko posestvo slabo, ga mora popravljati tudi občina. Ko bo posestvo enkrat na nogah, bodo imeli predvsem Cerkljani od tega koristi (tedaj gotovo ne bodo zahtevali, naj okraj pobere dobiček, kot zahtevajo to sedaj za »izgubo«). Skoda, da tega še ne vidi vsi tamošnji odborniki. Upajmo pa, da bo drugo glasovanje o garancijski drugačno, da bodo v Cerkljah zgrabili stvar na pravem koncu.

Kaže, da se na posestvu razmere že urejajo. Kolektiv se pričinja zavedati svojih nalog, prišel pa je tudi nov upravnik-strokovnjak, ki obeta, da bo podjetje spravil na zeleno vejo. V pogovoru nam je dejal, da bo do konca 5-letnega perspektivnega načrta razvoja kmetijstva, to je do konca leta 1961, postalo cerkljansko posestvo najboljše družbeno posestvo na Gorenjskem.

Toda to, da se bodo razmere uredile in uresničilo to, kar obetajo napovedi, ni odvisno samo od upravnika in kolektiva. Prihodnje glasovanje o garancijski kmetijskemu posestvu za najetje kredita za obratna sredstva pa bo pokazalo, ali se občina tega zaveda. A. Č.

DROBNJARIJE iz Zgornjesavske doline

Od Jesenic pa do jugoslovansko-italijanske meje v Ratečah je 30 km. Toliko torej, kolikor meri Poljska ali Kokrska dolina. Vse tri doline imajo marsikaj skupnega; med drugim je značilno to, da se vse tri končujejo v pomembnih turističnih ali industrijskih središčih. Medtem ko je čevljarska industrija že močno razgibala družbeno življenje v Zireh in se je — posebno v zadnjem času — razgibalo zlasti kulturno delovanje na Jezerškem, pa bi za Rateče lahko uporabili naslov znanega Remarqovega romana »Na zahodu nič novega«. Tako na primer kar se tiče kulturnih prireditev, Dvorana je dovolj velika in tudi oder ni tako majhen, da se ne bi na njem dalo nič storiti. Težko bi bilo trditi, da je s tistimi nenačrtnimi, slučajnostnimi gostovanji z Dovjega ali iz Kranjske gore že vse storjeno. Včasih poskusijo tudi domačini sami, kakor n. pr. lansko leto za 29. november. Vendar brez človeka, ki bi to delo vodil, je težko. Na SZDL na Jesenicah že razmišljajo o tem, kako bi ljudem pomagali; morda ne bi bilo napak, če bi tudi Svet Svobode še enkrat načel ta problem, ki ga je pred časom že odložil.

V Kranjski gori pa je sezona na vrhuncu. Tekmovanja in najrazličnejši tečaji se kar vrste drug za drugim. In skoraj ga ni večera, da ne bi bilo kakšne prireditve ali sestankov. Svoboda je n. pr. imela pred kratkim že svojo osmo prireditev v letošnji sezoni, tokrat veseli večer. Rezultat je bil tak kot povsod ob takih prilikah: popolnoma razprodana in habita dvorana. Sicer pa je treba Kranjskogorčanom priznati, da so res dobra, kulturna publika. V svojo dvorano se natlačijo kakor sardine ter potrpežljivo in disciplinirano vztrajajo do konca. Zato tudi z vseh strani radi pridejo gostovat v Kranjsko goro.

Ko smo že pri gostovanjih, bi rad opozoril na nekaj nerazumljivega: Dovje ima največjo dvorano v Dolini, razen tega pa tudi največji ter sodobno opremljen oder, popolnoma primeren tudi za prireditve velikega formata. Pa ni skoraj nikogar, ki bi te prednosti izkoristil (razen domačinov seveda, ki pa se tudi zadovoljujejo z akademijami, čeprav res kvalitativno). Zda bo menda malo bolje. Jeseničani so obljubili, da bodo plačali svoj kulturni dolg tudi naši dolini in že v kratkem obetajo Mirandolino, Srečne dneve, pozneje pa morda še Dnevnik Ane Frank.

Turizem je postal priljubljena tema vseh razgovorov, debat in člankov. Ni čuda, če je našel pot tudi semkaj. Saj stvar je pravzaprav nepomembna: samo turistična taksa. Na občnem zboru TD Dovje-Mojstrana so se odločili za 30 din. Nastane vprašanje, koliko je ta znesek za ta dva kraja primeren, ko plačuje turist na Bledu le 50 din, v Kranjski gori pa celo le 20 din. Z ugodnostmi, ki jih nudita turistu Bled in Kranjska gora, se res ne morejo primerjati v Mojstrani ali na Dovjem, pa naj bodo to že lokali ali turistične naprave. France Bitenc

KAMEN spotike

JESTVINE IN GNOJ

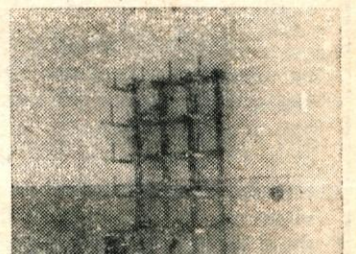
Trgovsko podjetje v Lescah ima razmeroma lepo urejen trgovski lokal. Promet je v tem podjetju precejšen in kot kaže, je ta trgovina med najbolj obiskanimi v radovljški občini. Tik ob vhodu v lokal, kjer prodajajo špecerijo in manufakture, pa je, kot kaže sli-

ka, kar precejšen kup gnoja. Najhuje je v poletnih mesecih, ko lahko muhe krožijo naravnost z gnoja na živila v trgovini. Kaj pravijo k temu potrošniki? Vsekakor bo treba ta gnoj čimprej ne le zmetati v gnojno jamo, ograjeno z latami, temveč gnojišče urediti na drugem, za to bolj ustreznem prostoru.

V CERKLJAH
PROSTORI ČAKAJO,
CENTRALE PA NI

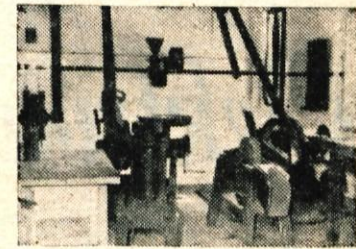
Nekako pred dvema leti se je cerkljanska pošta preselila v nove prostore. Ko so gradili nove prostore, so jih namenili predvsem za to, da bi v njih montirali novo telefonsko centralo. Prostori čakajo že dlje časa prazni — telefonske centrale pa ni. Na pošti namreč menijo, naj centralo kupi občina,

ki bi jo potem upravljala pošta in tudi denar od telefonskih pogovorov naj bi se stekal v pošto blagajno. Tako Cerklje še danes nimajo stalne zveze z ostalimi kraji, temveč samo tiste ure, ko je pošta odprta. Kako naj si pomagajo v primerih, ko morajo morda nujno klicati zdravnika ipd.? Kaj, če bi na pošti le resneje razmislili, da je za Cerkljane to resen problem?

NA KAJ ČAKAJO
TI STROJI?

Potrošniki z mesarskim podjetjem Lesce, ki oskrbuje z mesom Lesce in Radovljico, niso nič kaj zadovoljni. Pravijo, da je meso slabo in tudi precej drago. Verjetno bi bilo drugače, če bi podjetje imelo konkurenco, tako pa ne

kaže posebnega zanimanja, da bi svoje ljudi čimbolje postreglo. Da se podjetje res ne zanima za izboljšanje poslovanja, kaže najlepši primer s stroji za predelovanje mesa, ki so družbena last in stojijo brez dela, ne da bi jih podjetje uporabljalo. Skoda je prav gotovo dvakratna. Kaj, če bi o tem razmislili tako v Mesarskem podjetju kot tudi pristojni svetli pri Občinskem ljudskem odboru v Radovljici?

V kranjskih osemletkah poučujejo gospodinjstvo

Na kranjskih osemletkah Simon Jenko in France Prešeren je v skladu s šolsko reformo v letošnjem šolskem letu uveden v učni načrt nov predmet, pouk gospodinjstva.

To gospodinjstvo izobraževanje ima namen razvijati v mladini ljubezen do dela, vzgajati in utrjevati potrebo po zdravem načinu življenja v pogledu prehrane, osebnega reda in stanovanjske kulture. Važnost se posveča tudi vzgoji gospodarnosti. Pri predmetu gospodinjstva se učenci navajajo na računanje s časom in energijo, z blagom in denarjem. Pouk iz domačega gospodarstva naj razvije v otrocih čut pravičnosti glede urejanja medsebojnih odnosov v pogledu pravic in dolžnosti. Tako usmerjena vzgoja, potrebna prav tako dečkom kot deklicam, je tudi naloga staršev, šola naj pri tem aktivno sodeluje. Zato je potrebno sodelovanje staršev. Tako naj bi šola ob načrtnem opozarjanju gospodinjstva učiteljice polagoma pripomogla do pravičnejše razdelitve dela v družini, do pravičnega vrednotenja materinega truda in do njene razbremenitve.

Da bi bil pouk kolikor moč nazoren in uspešen, je podarek predvsem na praktičnih vajah. Skušajo si pomagati preko začetnih težav zaradi pomanjkanja primernih prostorov in učnih pripomočkov. Po-

služujejo se šolske mlečne kuhinje in jedilnice, ki se polagoma spreminjajo v gospodinjstvo sobo. Tudi zavod za napredek gospodinjstva jim nudi pomoč,

Med praktičnim delom pouka

s tem, da jim da na razpolago svoje prostore, kjer se učence višjih razredov lahko uče zdravega pripravljanja hrane.

gorenjske bodice

△ Takole je bilo in nič drugače. — Natanko 1. aprila je prihitela k meni neka ženska in mi vsa razburjena potisnila pod nos pol štruce belega kruha, rekoč: »Tu ga imate! Recite, ali je to sploh kruh?«

Primojdunaj, da mi je sapo vzelo ob tem nenavadnem uvodu. Ko pa se je ženska za silo le pomirila, sem razbral iz nje-nega govorjenja, da je 31. marca ob 17.30 uri kupila v pekarni »Delikatese« v Kranju kilogram kruha. Do tu je vse v redu. Ko pa sem si kruh pobliže ogledal, sem ugotovil, da je sredica napol kuhana. Naposled sem strokovnjaško ugotovil, da je bila peč pri tej peki kruha prevroča, zato je bila skorja ožgana, sredica pa surova. Ko sem ženski obljubil, da bom zadevo s kruhom obelodanil v bodicah, je že pridrl ven klient in mi potisnil pod nos kos kruha. Prav grdo je zaklel, ko je zarobantil: »Kdo bo pa jedel take »poc«?«

»Jaz prav gotovo ne,« sem ga potolažil. Ko je odšel, sem pa zaklenil vrata, ker sem se bal, da ne bi moral še v tretje poslušati zgodbo o kuhanem kruhu iz kranjske »Delikatese«.

△ Zdajle, dragi moji bralci, vas pa povabim na kratek izlet proti Skofji Loki. Povedal vam bom, kaj se mi je ondan zgodilo. — Ko sem brenčal iz Gašpete proti Stražišču v Kranju, me je po tisti kotanjski cesti tako prerukalo, da še danes nisem čisto pri sebi. Zares, hudo se mi smilijo ljudje, ki se vsak dan poslužujejo te ceste.

△ Cestarju, ki ima na skrbi odsek ceste med Bitnjem in Zabnico, sporočam, da so mu tamkajšnji fantalini že pred tednom dni razbili prometni znak in ga vrgli v kraj. Jedetana, ko sem gledal tiste razbitine, me je kar pri srcu stisnilo!

△ Malo boljše volje pa sem postal, ko sem zvedel, da so bojda telefonisti in cestarji v Skofji Loki že dlje časa na »bojni nogi«. Grizejo se menda zavoljo telefonskega droga, ki stoji na cesti med železniško postajo na Trati in »Jelovico«. Da stoji tam telefonski drog, ni nič nenavadnega, bolj čudno pa je to, ker je postavljen prav na cesti, in sicer 1 m od cestnega roba. Vse kaže, da kolesarji, ki so se doslej zaletavali v ta drog, s svojimi mehkiimi lobanjami niso nič pridali opravili. Vsi pa upajo, da se bo končno opjunčil kakšen avto, ki bo drog spravil s poti.

△ Ko sem se pod noč vračal proti Kranju, sem se za hip ustavil še v Bitnjem. Maticček, kar zanohtalo se mi je od strahu, ko so me tamkaj zalotili domači fantje. Ker je bilo temno kot v rogu, so bili prepričani, da krivoritim za njihovimi dekleti. Poročnega prstana na roki in moje plešaste glave pa tudi niso opazili. Takole so me potroščali: »Fant, za pijačo boš dal, če se boš hodil k nam ženit, ali te pa pretepemo in požene-mo odkoder si prišel.« Moje molodovanje in dopovedovanje, češ da se ne ženim v njihovi vasi in da imam v Kranju svojo Marjano, ni prav ni zaleglo. Pa tudi moji, do kraja presušeni denarniki niso verjeli. Na vsak način so zahtevali denar za 10 litrov vina. Ko sem slišal tisto astronomsko število, ki bi jim pričarala 10 litrov vina, mi je strah zakuril pod petami in »prijaznim« fantom iz Bitnjega sem jo pobrisal izpred nosa, še preden so se zavedli. — Zda sem sklenil, da bom hodil v Skofjo Loko vedno preko Jeperce. Potovanje po cesti, ki sem vam jo danes opisal, je zaradi kotanj in obcestnih napadov za moje kosti, kar prenevarna.

Vas pozdravlja Vaš

BODIČAR!

MIMI
MALENŠEK
KONIC

VIGENCI

122

ROMAN

Nikomur se ni zdelo čudno, ker je stric Miklavž ukazoval. Nevarnost jih je strnila kot čredo, počutili bi se izgubljeni brez vodnika in kdorkoli bi se jim postavil na čelo, karkoli bi jim ukazal, vse bi ubogali. Nazaj je šlo laže kot prej. Dvakrat so se prepeljali z zasilnim splavom. Voda na desnem bregu je nekoliko upadla, že se je poznal uspeh, prekop je na debelo požiral pobesnelo Kroparščico. Vsi upehani so obstali na bregu. Iz hiše je pritekla Ana z veliko steklenico žganja in jim ponudila piti. Delavci so izpraznili steklenico kakor bi trenil. Potem so začeli gledati, kako bi zajezili in še več vode obrnili v drugo smer. Dominik se je obrnil k Miklavžu:

»Kako ste mislili, stric?«

Stric Miklavž v tem trenutku ni utegnil misliti na sovraštvo do Dominika. Skupna nevarnost je odrinila vse misli in čustva v kraj, bilo je kakor tisti usodni dan, ko se je Ana borila s smrtjo za svoje in otrokovo življenje in so trije možje čakali na izid tekme. Zato je brez odpora pokazal, kam bi bilo treba postaviti zasilni jez.

»S čim naj zajezimo?« je obupano vprašal Dominik. »Karkoli bomo vrgli v vodo, vse bo odnesla.«

»Ne,« je rekel Miklavž. »Na dno skale, na vrh pa vse, kar bomo našli. Oprli bomo jez na vigenc, stena bo vzdržala, saj je kamenita.«

Znova so se zagnali v delo. Bilo je naporno, ubijajoče delo pri pošastni svetlobi požara. Pri Španu so na enem koncu zajezili požar, zato pa se je razširil na drugo stran in pretil, da bo zažgal vigence in morebiti celo poslopja, ki so bila tako gosto na kupu. Samo lesena ostrejša naj bi se vžgala, pa bi bilo vse izgubljeno! Z Gašperinovega dvorišča se je videlo, kako so pogrinjali po strehah rjuhe in jih polivali z vodo, da bi ogorki, ki so leteli na vse strani, ne zanetili požara na drugih stavbah. Stari Špan, ki je spoznal, da je ostrejšje fužine izgubljeno, je kričal:

»Rešite mi hišo! Dam vam, kolikor hočete, samo hišo mi rešite!«

Gašperinovi pa so medtem nosili skale in jih metali v vodo za spodnjim vigencem. Spočetka je voda vzdigovala celo težke skale, toda, ko so jih nakopičili čimdalje več, jim ni bila kos. Ko je skal zmanjkalo, so metali v vodo hlode, delali steno iz desk in tlačili vanjo vse, kar jim je prišlo pod roke. Težka nakovala, ki so še stala na dvorišču, ker so jih prej odnesli iz vigencev, so metali med dvojno steno, opirali so jo z debelimi hlodi in z obtesanimi tramovi, v nenasitno žrelo vode so zmetali vso opeko, ki je bila pripravljena za zidanje Aleševe kuhinje, ničesar ni bilo škoda. Stric Miklavž in Dominik sta stala do prsi v vodi in zabijala vedno nove trame, da bi se stena ne porušila. Voda je ljudem trgala deske in opeko iz rok, odnašala jo je in jo trla na kolesih, ki so se še zmeraj vrtela kot obsedena. Toda Miklavž in Dominik sta kričala, naj še nosijo in polnijo so pregrado, dokler ni bila toliko trdna, da je naval vode ni več omajal. Razbesnela hudournica, ki se je zaman zaletavala v jez, se je z vso močjo zagnala čez prekop, valovi so zašumeli, slap vode je visoko brizgal in se na široko razlival po nizko ležečem svetu na drugi strani. Stena vigenca se je še zmeraj stresala, toda kolesa se niso več tako močno vrtela, vigenci so bili varni.

Ljudje so se od utrujenosti kakor pijani opotekali od pobesnele vode. Skoro isti čas je začel tudi pri Španu pojemati ogenj. Potem so pritekli ljudje iz spdnjega dela trga in vpili, da voda pada in da bodo vigenci rešeni. Stari Rogovilec je zajokal, objel Miklavža in rekel:

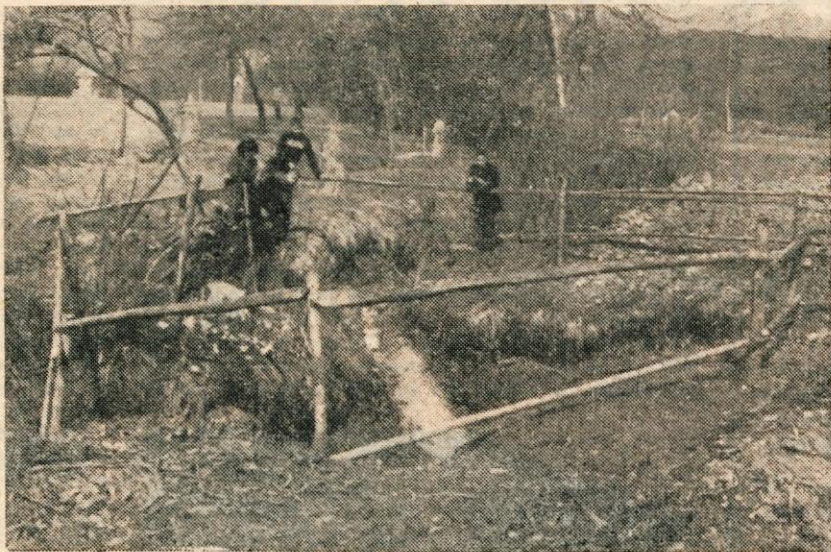
»Vse si nas rešil! Kako, da se nismo sami domislili?«

Stric Miklavž je pokimal. Od napora je bil blede kot stena. Čutil je, da se mu kolena šibijo in da mora takoj sesti.

Na vzhodu se je začelo svitati in ljudje so se oddahnili, ker je bila groze polna noč za njimi.

Dva dni je še voda besnela, potem je začela upadati. V hribu se je odtrgal plaz zemlje in zasul del pobočja. Rdeča odprtina je zevala kakor rana. Trg je bil videti žalosten. Vigenci so bili opustošeni, toda stali so. Ljudje, ki so bili tako prestrašeni, da niso vodili nič več zaupali, so začeli šele tretji dan znašati nazaj nakovala in orodje. Popravljali so škodo in se pripravljali, da bodo spet začeli delati.

Povodni mož v Šenčurju

O tem govorijo otroci, pa tudi starejši ljudje, prebivalci Šenčurja in okolice hodijo k potoku nad vasjo, gledajo v tolmun in poslušajo bobnenje pod zemljo.

Gre za kraški pojav. Potok, ki izvira na Možanci, je žuborel skozi vas, odkar ljudje pomnijo in že prej. Pred letom pa je malo nad vasjo nastal globok tolmun in vode od tam ni več naprej. Nekdanje korito potoka skozi vas že zaraščata mah in trava, vrbe usihajo in mostički so postali nepotrebni. Če bi se to zgodilo preden so si vaščani uredili vodovod, bi danes imeli velike težave.

Kam izginja voda, ni znano. Baje so tam barvali usihajoči studenec in opazovali male izvire niže ob Kokri in drugod, toda nikjer ni nobenega znamenja o vodi iz potoka. Vaščani so tudi že kopali in raziskovali podzemeljsko skrivnost, toda brez uspeha. Ogradili so nevarno brezno in morda prav za to dali še več povoda otrokom za bajko o povodnem možu, ki v breznu popije vso vodo.

K. M.

Zanimivosti

KAJ NAPOVEDUJEJO SOVJETSKI ZNANSTVENIKI

Po napovedih sovjetskih znanstvenikov bomo že v prihodnjih desetih letih potovali pod vodo z atomskimi čezmorskimi ladjami. Spali bomo le dve uri na dan, življenjska doba človeka pa se bo podaljšala za dvajset let. Odkrili bomo nove kemične prvine, s katerimi bo mogoče prehraniti kar 30 milijard ljudi. — Prodrli bomo 20 km v notranjost zemlje in odkrili novo kovino, ki bo mnogo bolj odporna kot železo in jo bomo uporabljali v obliki zelo tankih lističev.

MIŠJE MLEKO PO 3 MILIJONE DINARJEV ZA LITER

Kaj čudno se sliši, da po svetu pridobivajo tudi mišje mleko. Lahko si predstavljamo, koliko miši da liter mleka. Pridobivanje je zelo draga stvar in temu primerna je tudi cena tega nenavadnega mleka — 3 milijone dinarjev za liter. Seveda je potrebno takega mleka zelo majhna. Porabijo ga komaj dva do tri litre na leto. Uporabljajo ga znanstveniki pri eksperimentih v boju proti raku.

Drama na otoku Sv. Helene

Po čudni igri naključja sta se oba prebivalca Svete Helene, katere glavno mesto Jamestown šteje okoli 4 tisoč prebivalcev, okužila istega dne. Osemindeset let kasneje so k Williamsu in Dorothy, ne da bi vedeli drug za drugega, poklicali zdravnika Gotfryja Clarka, ker

MALI OTOK SVETA HELENA, NA KATEREM JE UMRL NAPOLEON, JE PREJŠNJI MESEEC DOŽIVEL NENAVADNO DRAMO. NEKI DOUGLAS WILLIAMS, OČE ŠESTERIH OTROK, SE JE OKUŽIL S TETANUSOM. TUDI 14-LETNA DOROTHY THOMAS JE POSTALA ŽRTEV TRENUTNE NEPAZLJIVOSTI

ZA RAZVEDRILO

NA KRAJU SEZONE

...in ker si me ves čas najnegan dopusta varala z drugim, naj ti bo to poslednja vožnja po žičnici.

sta dobila bolnika visoko temperaturo in prve znake te smrtonosne bolezni. V obeh primerih je bolezen že tako napredovala, da brez seruma ni bilo mogoče misliti na ozdravitev.

Na nesrečo pa ni bilo na otoku niti ene ampule seruma proti tetanusu. Kaj storiti? To vprašanje je vsebovalo tragiko in obup, kajti Sveta Helena je eden izmed najbolj osamljenih krajev na svetu. Desettisoč km je oddaljena od Londona, do najbližjega kopna — afriške obale — pa je okoli tisoč km. Po drugi strani leži otok izven glavnih pomorskih poti in v pristanišču Jamestown pristajajo ladje le enkrat ali dvakrat na leto, ko pripeljejo hrano ali pošto.

Na Sveti Heleni nimajo niti enega radijskega oddajnika in ne telegrafskih zvez. Nedavno so vzpostavili telefonsko zvezo z Londonom, toda zaradi velikega števila relejnih postaj in zato, ker pošta dela samo določen čas, dr. Clark ni mogel po telefonu zahtevati pomoči, ker je šlo za dragocene ure. Prisebni doktor pa se je spomnil, da bi lahko izkoristil neposredno zvezo, ki veže Sveto Heleno z malim otokom Ascension. Ta skupek granitnih sten imenujejo »Vrata pekla« in to ime docela zasluži. Otok leži okoli 1300 kilometrov severozahodno od Svete Helene. Naselili so ga šele v drugi svetovni vojni, ko so zavezniki tam zgradili pomembne baze za svoja letala, ki so letala iz ZDA proti Bližnjemu vzhodu. Morda bi bil danes spet zapuščen, če se ne bi Pentagon odločil po vsem svetu posejati ameriških baz za nadzorstvo nad vodenimi izstrelki.

Na tem skalnatem otoku je zato okoli 300 tehnikov, ki premorejo zelo močan radijski oddajnik, ki ima neposredno zvezo z ameriško bazo v Pernambucu v Braziliji, 2000 km vstran. Ta baza stalno spremlja oddaje radijskega oddajnika otoka Ascension.

Dr. Clark je poskušal storiti nemogoče: da bi se preko Ascensiona povezal z bazo v Pernambucu! Imel je srečo. Seveda niti ni imel pojma, da so prav ta dan vzpostavili zvezo med Florido, Antili, Pernambucem in tem otokom. Razlog: iz baze v Canaveralu bi morali izstreliti medcelinsko raketo »Snark«.

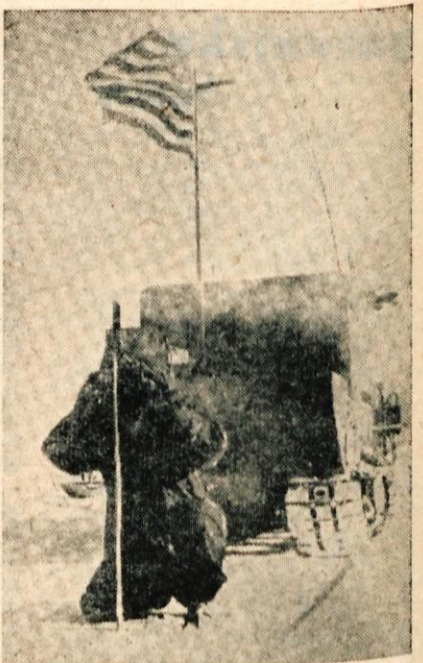
Radiotelegrafisti v Pernambucu so bili presenečeni, ko so slišali poziv na pomoč, ki je prišel preko radijskega oddajnika z otoka Ascensiona. Takoj so obvestili predstojnike, ki so preko radija sporočili vest letalskemu oporišču v Južni Kargolini v ZDA. Prav v tem hipu je bilo na letališču veliko štirimotorno letalo »Golbmaster« pripravljeno na polet proti Pernambucu, da bi opazovalo let vodenih izstrelkov.

Namesto tega so poveljniku letala ukazali, naj odleti z dragocenim tovorom — škaflo seruma proti tetanusu — proti otoku Svete Helene. Enajst ur kasneje je letalo preletelo otok Ascension in tri ure kasneje že otok Sveto Heleno. Letalo ni moglo pristati, zato se je pilot spustil proti zemlji in z višine 100 m odvrzel dragoceno zdravilo s padalom. Na domjenem kraju je že čakal rešilni avto, ki je takoj prepeljal zdravilo v bolnišnico.

Dr. Clark je lahko takoj nudil svojima bolnikoma pomoč. Navzlic temu je Williams podlegel bolezni, mala Dorothy Thomas pa je ozdravela in danes spet teka po klancih Jamestowna.

To je verjetno doslej edini in na žalost osamljeni primer, ko je obstoj smrtonosne medcelinske rakete pomagal rešiti človeka.

„IZVIDNICA“

Ameriška odprava, ki je na Antarktiki v okviru Mednarodnega geofizikalnega leta, se med drugim ukvarja tudi z iskanjem najlažje prehodnih smeri, po katerih naj bi skupine raziskovalcev potovali v notranjost dežele. Takšno »izvidnico«, ki je odšla s traktorjem na neznano vožnjo, vidimo na sliki. Traktor je opremljen z detektorjem za odkrivanje ledeniških razpok.

Elektrika NAMESTO GNOJENJA

30 štiriletnih poskusih je angleški vrtnar Gordon Lindfield iz Sussexa ugotovil, da njegov paradižnik obrodí mnogo boljše, če ga izpostavi električnim tresljajem. To je sporočil angleškim botanikom in jih tudi prepričal o koristnosti svojih poskusov.

Lindfield se je začel ukvarjati z idejo, da bi gnojil paradižnike z električnimi tresljaji potem, ko je prečital v nekem znanstvenem časopisu članek, kjer je pisalo, da dozori pšenica v polarnem krogu Finske mnogo prej kot pa v zmernej podnebju. To so pripisovali dejstvu elektrike, ki vpliva na rast rastlin bližje tečaju.

Lindfield se je zamislil. Zakaj ne binikov, so mu skakale iskre pod prsti. Po-

elektrika vplivala dobro tudi na paradižnik? Izbral si je sadike in jih razdelil v dve skupini. Ene je gojil na običajen način z gnojenjem, druge pa je izpostavil električnemu toku, ki ga je dobil iz navadne baterije za kolesa. Ugotovil je, da so te rastline rasle hitreje in da so imele bolj zelene liste od ostalih. Tudi korenine teh paradižnikov so bile mnogo bolj močne.

Vrtnar je skrbno zapisoval, kdaj so paradižniki dozoreli in koliko plodu so dali. Medtem je baterijo zamenjal z elektriko iz mestnega omrežja, ki pa jo je prej znižal skozi transformator na napetost 4 voltov. Če se je dotaknil paradiž-

sebnost rad je imel, če je ob temnih zimskih večerih veter zganil liste rastlin, ko je odprl vrata v rastlinjak. Tam, kjer sta se dva lista dotaknila, so skakale iskre.

Rezultat je bil zelo dober. Že prvo leto so naelektrizirane rastline dale za 50 odstotkov več plodov kot ostale. Naslednje leto se je odstotek še povečal. Tretje leto je ponovil poskus še z boljšim uspehom. Vsaka naelektrizirana rastlina je dala povprečno 25 kg paradižnikov, ostale pa le povprečno 16,7 kilogramov.

Na vprašanje novinarjev, ali bi lahko to metodo uporabili tudi drugi vrtnarji, je Lindfield odgovoril, da je to mogoče, le da bi morali paziti pri rokovanju z elektriko. Lindfield je uporabil svojo metodo tudi pri solati in ugotovil, da je šla v glave deset dni pred naelektriziranimi rastlinami in da je listje bilo večje ter bolj zeleno. Zanimivo je tudi, da na takih rastlinah nikdar ni bilo listnih uši. Po Lindfieldovem mnenju je moč to metodo še razširiti.